Nr. 7. Kraków, dnia 31 lipca 1929 r. Rocznik L.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę, która wynosi w Krakowie za pojedyńczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej, przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń".

ADAM CHMIEL.

HISTORJA HERBU MIASTA KRAKOWA, TYTUŁY MIASTA, BARWA MIASTA.

I. Historja herbu miasta Krakowa.

Miasto Kraków miało swój własny herb, jak to wykażemy, prawie od chwili założenia miasta na prawie niemieckiem (magdeburskiem) przez Bolesława Wstydliwego w r. 1257 [1]).

Najdawniejsze wyobrażenie herbu miasta Krakowa, to jest godła, którego miasto używało na pieczęci, służącej do uwierzytelniania aktów, jest na pieczęci zawieszonej przy dokumencie, wystawionym w Krakowie, dnia 20-go grudnia 1303 r. Jest to dokument pergaminowy Sulisławy, która testamentem zapisuje klasztorowi Franciszkanów w Krakowie 24 grzywien i t. d., przechowany w archiwum tegoż klasztoru [2]). Podobizna jego znajduje się w pracy: A. Chmiel, Pieczęcie miasta Krakowa, Kazimierza, Kleparza i jurydyk krak. do końca XVIII w. Kraków, 1909 — druk. „Czasu". Według korroboracji (umocnienia) dokumentu był on opatrzony pieczęciami: „prioris ordinis praedicatorum, gardiani ordinis minorum et *honorabilium virorum civium Cracoviensium*". Z pieczęci pozostała tylko ta ostatnia przy dokumencie, zawieszona na pasku pergaminowym, w zwykłym wosku wyciśnięta. Pieczęć ta, znana tylko z tego jednego egzemplarza, dochowała się w względnie dobrym stanie w części swej środkowej, natomiast więcej, niż trzy czwarte otoku, obejmującego legendę (napis pieczęci), jest odłamane.

Pieczęć (fig. 1) przedstawia mur forteczny, w nim bramę w środku, półkolem zasklepioną, z jednem oknem po każdej jej stronie. Na murze fortecznym nad jego bramą jest baszta prostokątna, zakończona na szczycie po bokach pionowemi zazębieniami (blankami, krenelażami). W ścianie baszty duże okno również półokrągło sklepione. Po jednej i drugiej stronie głównej baszty stoją na murze dwie mniejsze baszty, bez okien, równo poziomo zakończone. Mur forteczny i baszty naznaczone są jako zbudowane z ciosów kamiennych o grubych stosugach. Nad środkową basztą jest gotycka tarcza, na niej herb Polski: Orzeł piastowski, zwrócony głową w prawo, z rozpiętemi skrzydłami, bez korony na głowie. Na baszcie prawej stoi postać, na wprost zwrócona, z nimbem około głowy. W prawej ręce, zgiętej od łokcia w górę, trzyma rozwinięty proporzec o 2 strefach, lewą rękę ma zgiętą w ten sam sposób, jak prawą, dłoń jej ułożona jest jakby do błogosławieństwa. Jest to św. Wacław, jak wskazuje napis po jego lewej stronie wzdłuż baszty środkowej: S' WENCESLAS. Na baszcie lewej stoi na wprost zwrócony św. Stanisław, biskup krakowski, w stroju pontyfikalnym, z nimbem naokoło głowy. Napis, oznaczający tego świętego, biegnie z lewej strony baszty środkowej: S' STANISLAVS. W bramie muru fortecznego jest postać w profilu zwrócona w lewo, do połowy prawie widoczna, w pozycji klęczącej, ze złożonemi przed sobą ku górze (ku św. Stanisławowi) rękami. Po bokach postaci świętych i baszt mniejszych umieszczony jest na tarczy okroju gotyckiego herb kujawski: pół lwa i pół orła, grzbietami złączonych. Nad każdą tarczą korona o trzech łękach.

Jak wykazałem szczegółowo, czego tu powtarzać nie będę, w pracy: „Pieczęcie miasta Krakowa", pieczęć zawieszona przy dokumencie z r. 1303 jest pieczęcią nietylko wójta krakowskiego, jako władzy miejskiej, na co wskazuje część napisu w otoku pieczęci S(IGILLUM) ADVOCATI, lecz także pieczęcią miejską i pochodzi z lat 1281 a 1288, więc blisko czasu założenia miasta na prawie niemieckiem w r. 1257.

Godło, na tej pieczęci wyrażone, jest godłem miasta Krakowa.

Stwierdza to najzupełniej pieczęć m. Krakowa z początku XIV w. (fig. 2) z napisem w otoku: S(igillvm) consvlvm et comvnitatis civitatis Cracovie [pieczęć rajców i pospólstwa (obywateli) miasta Krakowa]. Jedna taka pieczęć przywieszona jest do dokumentu z dnia 15 lipca 1343 r., wystawionego w Krakowie przez trzy

[1]) Oryginał w Archiwum aktów d. m. Krakowa Nr. 2 dokumentów, drukowany: Piekosiński Fr. Kodeks dyplom. m. Krakowa, Kraków 1879, cz. I, nr. I.

[2]) Ogłoszony: Piekosiński Fr.: Kodeks dyplom. m. Krakowa. Kraków 1879, cz. III, str. 493, nr. CCCLXVIII.

miasta: Kraków, Sandomierz i Nowy Sącz [1]). Drugi egzemplarz tej pieczęci jest przy dyplomie jedlneńskim [2]) z dnia 4 marca 1430 r., zawieszonej na pasku pergaminowym, na którym jest napis: „Ciuitatis Cracouiensis", to znaczy, że pieczęć, która wisi na tym pasku, jest pieczęcią miasta Krakowa.

Jak starałem się wykazać w pracy: „Pieczęcie miasta Krakowa", ta pieczęć radziecka miasta Krakowa, zachowana w dwóch egzemplarzach, powstała w drugiej połowie r. 1312, a nadto, że przerobioną była z pieczęci pierwszej wójta krakowskiego z lat 1281—1288 przez zmianę napisu i dodanie sześciopromiennej gwiazdy nad tarczami herbu kujawskiego. (Por. fig. 1 i fig. 2). Z dyplomatarjuszów można stwierdzić, że pieczęć radziecka z r. 1312 używaną była następnie w pierwszej połowie XV w. (1425) [3]), a także znaną była również i na początku w. XVI [4]). Według niej bowiem wymalowany jest herb miasta Krakowa na karcie pergaminowej w t. zw. „Codex picturatus Balthasaris Behem" [5]), t. j. zbiorze wilkierzów miejskich i statutów cechowych, pochodzącym z początku XVI stulecia. Rękopis ten, dzieło krakowskiego pisarza miejskiego, był własnością miasta i dopiero „na mocy uchwały Senatu Rządzącego wolnego miasta Krakowa i jego okręgu pod dniem 7 października 1825 r. do nru 4221 zapadłej, wydany został Bibljotece Uniwersytetu krakowskiego".

Pierwotny herb miasta Krakowa, jak go widzimy na najstarszych pieczęciach miejskich (fig. 1, 2), nie wszedł w całości na pieczęcie Krakowa z w. XV. Na pieczęciach bowiem z tego czasu widzimy tylko: mur forteczny z otwartą bramą i trzema basztami nad nim. Herb ten umieszczany jest już zawsze na tarczy herbowej. Tarcza herbowa z godłem miasta pozostała nadal. Z pierwotnego herbu m. Krakowa zniknął herb kujawski, związany ściśle tylko z czasem powstania pierwszych pieczęci, a teraz, za czasów Jagiellonów mniej w herbie odpowiedni. Zniknęły też w tej epoce z pieczęci dwie postacie św. Wacława i św. Stanisława, które jak wspomniano przeszły na pieczęć mniejszą radziecką i pieczęć ławniczą, używane na aktach jeszcze w XVII i XVIII w. Herb m. Krakowa, wyobrażający mur forteczny z otwartą bramą i z trzema basztami, miały w wieku XV i XVI pieczęcie t. zw. sekretne i pieczęcie kancelaryjne miejskie.

Jakkolwiek na wspomnianych pieczęciach, oprócz dwóch pieczęci najstarszych (fig. 1, 2), nie uwidoczniano w herbie godła: Orła, to jednak ta wyszczególniająca cecha pierwotnego herbu m. Krakowa, jako stolicy państwa, została w tym herbie umieszczona teraz w otworze bramy, a nie nad szczytem baszty środkowej, jak to było na pierwszych pieczęciach miasta. W bramie widzimy ten herb przedstawiony w herbarzu B. Paprockiego (wydanie z r. 1580): „Miasto Kraków używa za herb trzech wież o jednej bramie i orła takim sposobem, jako baczysz". Wyrażenie Paprockiego: „sposobem, jako baczysz" znaczy odwołanie się na rysunek herbu, dodany do tego opisu. Rysunek ten przedstawia: na tarczy mur forteczny z bramą i z trzema basztami wraz z krenelażami, w otwartej bramie orzeł z rozpiętemi skrzydłami, zwrócony głową w lewo (mylnie zamiast w prawo heraldycznie), bez korony. Paprocki, przedstawiając w tej formie herb m. Krakowa opierał się niewątpliwie na autopsji, tak więc w drugiej połowie XVI w. herb m. Krakowa przyjął formę, która pozostała do dzisiaj.

Źródłowe potwierdzenie tego znajdujemy na t. zw. pierścieniu burmistrzowskim, który do dzisiaj się dochował. Pierścień ten ma na zewnętrznej stronie kabłąka wyryty r. 1532. Rok ten odnosi się do czasu sprawienia tego złotego pierścienia, głowica bowiem jego, a raczej kamień z herbem sprawiło miasto w r. 1590. W regestrze generalnym (budżecie) m. Krakowa [1]) z r. 1590 w wydatkach na potrzeby ratusza (praetorii necessaria) zapisano, że kupiono szafir do pierścienia, który nosi burmistrz miasta, ponieważ dawny pierścień, tj. ten sprawiony w r. 1532, był już zużyty (emptus est lapis elegans... pro conficiendo annulo sigillari per dominum proconsulem gestando, siquidem *prior annulus* vetustate deformatus erat) i zapłacono za wyrżnięcie „pieczęci miejskiej" na tym kamieniu (sigillorum sculptori ab exculptione *sigilli civilis* in eo lapide).

Jak załączona podobizna (fig. 3) pokazuje, w szafirze, osadzonym na złotej głowicy pierścienia w r. 1590, wyryto tarczę, nakrytą koroną królewską, a na tarczy herb miasta: mur forteczny z kamieni ciosowych, w środku niego jest otwarta brama o dwuskrzydłowych odrzwiach (na zawiasach), odchylonych na zewnątrz muru. W bramie u góry podniesiona krata bramna. Nad murem trzy baszty okrągłe: środkowa wyższa, dwie boczne nieco niższe od środkowej, każda zakończona gzemsem i 3 blankami u szczytu. Baszty boczne mają po jednem oknie w środku, baszta środkowa dwa okna. Mur kończy się u góry siedmioma krenelażami, rozmieszczonemi w ten sposób, że po jednym krenelażu przypada na każdy koniec muru, na środek baszty (przed nią) i między baszty. W bramie znajduje się Orzeł Polski z rozpiętemi skrzydłami, zwrócony głową w prawo.

Co do dalszej genezy herbu m. Krakowa przytoczyć należy uchwałę rajców miejskich z czasów burmistrza Macieja Woniejskiego z dnia 15 listopada 1621 r. w sprawie sprawienia nowej pieczęci miejskiej. Zebrani na ratuszu miejskim rajcy „unanimi voto suo nullo refragante concluserunt [2]) et constituerunt, ut insigne sive *sigillum civitatis*, quod civitati, tanquam *metropoli* pro singularibus meritis in rempublicam stupore omnium concessum est, *tres turres rubeas cum affixa corona tamquam signo metropolitanae et primariae Regni Poloniae urbi exprimens*, conficiatur" — postanowili, że herb miasta Krakowa ma wyobrażać (na tarczy) trzy baszty czerwone, a więc zbudowane z cegły — (oczywiście z murem fortecznym i bramą, jak to było dotych-

[1]) Oryginał znajduje się w Archiwum głównem w Warszawie, druk. Rzyszczewski i Muczkowski: „Codex diplomaticus Poloniae," Warszawa 1847, t. I, nr. 111, z mylnym opisem pieczęci.

[2]) Oryginał dyplomu jest w Archiwum XX. Czartoryskich w Krakowie, nr. 368, druk. A. Lewicki, „Codex epistolaris s. XV", t. II, nr. 178, Kraków 1891.

[3]) Kodeks dypl. m. Krakowa t. I, nr. CCL.

[4]) Miasto Kraków miało także oprócz pieczęci radzieckiej pieczęć mniejszą (sigillum minus civitatis Cracoviae) i pieczęć ławniczą (s. scabinorum Cracoviae civitatis), które nie przedstawiały pełnego herbu miasta, tylko część jego, tj. na pieczęci mniejszej wyobrażony był św. Wacław, a na pieczęci ławniczej św. Stanisław. Te pieczęcie nie mogą więc wchodzić w historję właściwego herbu (godła) miasta.

[5]) Bibljoteka Jagiellońska, rękopis Nr. 16.

[1]) Archiwum aktów d. m. Krakowa.

[2]) Piekosiński Fr.: Prawa i przywileje m. Krakowa t. II, nr. 900.

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 4.

Fig. 3.

Fig. 5.

Fig. 6.

Fig. 7.

HERB MIASTA KRAKOWA NA PIECZĘCIACH:

Fig. 1, z roku 1281—88. ✶ Fig. 2, z roku 1312. ✶ Fig. 3, na pierścieniu burmistrzowskim z roku 1590. ✶ Fig. 4, z roku 1621. ✶ Fig. 5, z roku 1661. ✶ Fig. 6, z roku 1791. ✶ Fig. 7, z roku 1794.

czas), „nakryte" koroną królewską, bo miała to być pieczęć „metropolitanae et primariae Regni Poloniae urbis". Uzupełniony opis herbu miasta, uchwalonego przez rajców w r. 1621 wyrazami ujętemi w nawias, jest słuszny i usprawiedliwiony, ponieważ przedstawiony jest i uzupełniony według wyobrażenia herbu na pieczęci, którą właśnie sprawiono na mocy uchwały rajców z r. 1621. Pieczęć tę przedstawia fig. 4; napis na niej, stosownie do uchwały rajców, brzmi: SIGILLVM * CIVITATIS * CRACOVIAE * METROPOLIS * REGNI * POLONIAE. Uchwała radziecka z r. 1621 podaje nowy szczegół, że baszty w herbie miejskim krakowskim mają być koloru czerwonego (zbudowane z cegły). Tę barwę czerwoną (cegły) należy rozciągnąć również i na mur forteczny, bo ten w herbie krakowskim jest nierozłączoną częścią trzech baszt.

Na podstawie opisu i wyobrażenia herbu m. Krakowa, podanego u Paprockiego (w r. 1580), i wyobrażenia na głowicy pierścienia burmistrzowskiego z r. 1590, stwierdziliśmy, że Orzeł Polski znajdował się w tym herbie i był umieszczony w bramie muru fortecznego. Co do umieszczenia Orła Polskiego w bramie herbu m. Krakowa mamy nadto uchwałę [1]) rajców krakowskich z dnia 20 czerwca 1661 roku, w której ci „grato animo suscipientes studium spectabilis Christophori Kranz, consulis Cracoviensis, qui sumptum et operam pro comparandis sigillis antiquis civitatis ad recentiorem formam *cum aquila in medio portae* excudendis, sponte et benevole obtulit, idque negotium in honorem civitatis huius *metropolitanae* vergat, consensum super comparationem eiusmodi sigillorum duorum nempe maioris et minoris unanimibus votis et sententiis suis contulerunt et conferunt".

Według tej uchwały rajców miejskich sprawił Krzysztof Kranz swoim kosztem dwie pieczęci miejskie. Na obu pieczęciach umieszczony jest w bramie Orzeł Polski z koroną na głowie, zwrócony głową w prawo, z rozpostartemi skrzydłami. Fig. 5 przedstawia pieczęć większą. Napis na niej w otoku jest: SIGILLVM * CIVITATIS * CRACOVIAE * METROPOLIS * REGNI * POLONIAE * (pieczęć miasta Krakowa stolicy Królestwa Polskiego).

W tej jednakowej formie, którą widzimy na rysunku w herbarzu Paprockiego, na pierścieniu burmistrzowskim krakowskim i pieczęci miejskiej, sprawionej na mocy uchwały Rady miejskiej z r. 1661 pozostał już herb miasta Krakowa, jako jego godło na pieczęciach i pozostaje takim do dzisiaj.

Była jeszcze pieczęć miejska, sprawiona na mocy uchwały rajców krakowskich z r. 1621 dopiero w r. 1624, jak wykazują rachunki wydatków miejskich; na pieczęci tej nie było Orła Polskiego w bramie. Po uchwale jednak z r. 1661 polecili rajcy krakowscy uzupełnić ją przez wyrycie w bramie Orła Polskiego, ażeby pieczęć ta była zgodna z napisem w jej otoku umieszczonym „...Civitatis Cracoviae *metropolis* Regni Poloniae" i z uchwałą z r. 1661. We fig. 4 i fig. 5 podajemy podobiznę tej pieczęci, w pierwszej bez Orła Polskiego w bramie i w drugiej tej samej pieczęci, lecz już z Orłem Polskim w bramie, uzupełnionym na niej po r. 1661.

[1]) Piekosiński Fr.: Prawa i przywileje miasta Krakowa, t. I, nr. 1196.

Należy jeszcze objaśnić niektóre szczegóły herbu m. Krakowa, uwzględniając przy tem te właściwości, które z biegiem czasu ustaliły się przy barwnem wyobrażeniu herbu miejskiego krakowskiego. Według uchwały rajców krakowskich z r. 1621 zasadniczy temat herbu krakowskiego tj. mur forteczny i baszty mają być koloru czerwonego, zatem mur i baszty winny być przedstawione jako zbudowane z cegieł. Co do barwy tarczy, czy też, jak się mówi pola heraldycznego, na której ten mur forteczny z basztami występuje, ma być barwa niebieska (błękitna). Na takiem polu malowano barwnie zawsze herb m. Krakowa. Źródłowo potwierdzone niebieskie pole herbu krakowskiego możemy wykazać na minjaturze w Kodeksie Baltazara Behema (ob. wyżej) z początku XVI w., w którym najdawniejszy herb m. Krakowa wymalowany jest na niebieskiem polu.

Następny ważny szczegół w herbie m. Krakowa jest herb Orzeł Polski. Widzimy go już w herbie na najstarszej pieczęci krakowskiej, umieszczonego osobno na tarczy ponad basztą środkową. Orzeł ten, odpowiadający ściśle epoce powstania pieczęci, jest Orłem piastowskim z „przepaską" na skrzydłach. Kształt samego Orła i przepaski stylizowany tam jest odpowiednio do epoki czasu, jak odpowiednio do czasu stylizowany jest mur forteczny z basztami. Stylizacja więc Orła w herbie krakowskim ulegała zmianom i ulegać może, jedno tylko powinno pozostać na skrzydłach Orła tj. przepaska, świadcząca o pierwotnem pochodzeniu tegoż Orła w herbie z czasów piastowskich.

Korona na głowie Orła, zwróconego głową w prawo to już właściwość Orła polskiego, jako herbu Państwa Polskiego, jak również biały kolor (srebro) Orła, żółta (złota) przepaska i żółta (złota) korona na jego głowie. Ponieważ Orzeł polski w herbie m. Krakowa, stolicy Państwa Polskiego, czy też, biorąc z dawniejszej epoki Księstwa Krakowskiego lub Ziemi Krakowskiej, umieszczony jest na znak metropolji Krakowa, przeto nie może być w inny sposób przedstawiony, tylko jako herb Królestwa i Ziemi Krakowskiej, który zawsze był na polu czerwonem. Tak też opisuje go Długosz w swoich „Clenodia": „est autem totius Poloniae regni caput insigne et generale: aquila alba, capite gestans coronam auream, alis extensis et in longum per *lineam auream adornatis, in campo rubeo. Et terra Cracoviensis mater et metropolis* et caput omnium terrarum et regionum regni Poloniae *similiter* deferre". Zatem Orzeł w herbie m. Krakowa ma być na polu czerwonem, t. j. przestrzeń w otwartej bramie ma być koloru czerwonego (cynober), a na tem tle Orzeł polski, jak go wyżej określiliśmy. Że tarcza, na której jest herb m. Krakowa, ma mieć na szczycie (być nakrytą) koronę królewską, wiemy już z uchwały rajców krakowskich z r. 1621 (ob. wyżej).

W epoce, kiedy nastąpiła nowa organizacja miast polskich, nie dotyczyła ta nowa organizacja herbów miejskich. Owszem, pozostawiła miastom ich dawne historyczne herby, tylko stosownie do nowych organizacyj administracyjnych uległy zmianie napisy na pieczęciach miejskich. Tak było z herbem i pieczęciami m. Krakowa. Wyobrażenie herbu miasta nie uległo żadnej zmianie, herb zatrzymało miasto ten sam, który określiliśmy powyżej i który do dzisiaj posiada, jedynie tylko napisy w otoku pieczęci miejskiej się zmieniały. Pierwszą organizację miasta Krakowa (bo o Krakowie tylko mówimy)

wprowadził Sejm Czteroletni, ku naprawie Rzeczypospolitej zwołany w r. 1788, uchwalając dnia 18 kwietnia 1791 r. prawo p. t. „Miasta nasze królewskie wolne w państwach Rzeczypospolitej“ i prawo „Urządzenie wewnętrzne miast wolnych Rzeczypospolitej“, uchwalone dnia 24 czerwca 1791 r.

Ustęp 6 rozdziału X-go prawa „Urządzenie wewnętrzne miast“ postanawiał: „Pieczęć Magistratu będzie herb miasta“. Magistrat zwany wówczas na mocy tego prawa „Magistratem ogólnym miasta stołecznego i wydziałowego Krakowa“ kazał w r. 1792 sporządzić dwie nowe pieczęci: jedną większą, drugą mniejszą [1]).

Większa pieczęć, którą przedstawia fig. 6, okrągła, śr. 63 mm [2]), ma w polu środkowem herb miasta na tarczy nakrytej koroną królewską. Herb m. Krakowa jest tu także w formie ustalonej tj. z Orłem Polskim ukoronowanym, zwróconym głową w prawo, z rozpostartemi skrzydłami, a umieszczonym w otwartej bramie muru fortecznego. Napis na tej pieczęci jest * MAGISTRAT MIASTA STOŁECZNEGO I WYDZIAŁOWEGO KRAKOWA odpowiednio do nowej organizacji miasta zastosowany. Pieczęć mniejsza [3]), śr. 43 mm jest zupełnie identyczną co do herbu, układu rysunku i napisu z pieczęcią większą.

Druga organizacja m. Krakowa na podstawie prawa Sejmu Grodzieńskiego z dnia 23 listopada 1793 r. również zatrzymała ten sam herb miasta na jego pieczęci i to na pieczęci nowo sprawionej. Na sesji Magistratu m. Krakowa z d. 7 marca 1794 r. postanowione [4]): „Gdy odmiany urzędów podług prawa nastąpiły, zatem i odmiana pieczęci potrzebna. Dlatego, ażeby p. Regent nową pieczęć kazał zrobić z napisem prawu stosownym, zalecili“. „Odmiana“ pieczęci m. Krakowa według prawa Sejmu Grodzieńskiego dotyczyła tylko napisu na pieczęci, herb miasta pozostał na niej niezmieniony i tak też przedstawia się ta pieczęć, fig. 7, sprawiona w r. 1794.

Kiedy miasto Kraków od dnia 5 stycznia 1796 roku dostało się pod rządy Austrji i nazywało się „K. K. Haupt und Residenzstadt Krakau“, lub „cesarsko-królewskie stołeczne miasto Kraków“, a akta miejskie po roku 1796 nazywano: „acta magistratualia caesareoregiae urbis metropolis Cracoviensis“, to akta te opatrywano pieczęciami z herbem miasta, temi, które powstały w r. 1791 i 1794, tj. pieczęcią mniejszą z r. 1791 i pieczęcią z r. 1794, fig. 7. Tej ostatniej używano również i w latach następnych, bo nawet na aktach wydanych w r. 1805.

Swój własny herb historyczny zatrzymuje miasto Kraków w czasie, kiedy od r. 1809 włączone zostało do Księstwa Warszawskiego, jako „stolica departamentu krakowskiego i stolica powiatu“ a od r. 1810, na mocy dekretu Księcia Warszawskiego z dnia 9 czerwca „wolno handlowe miasto“. Na pieczęciach „Prezydenta Municypalności miasta wolno handlowego Krakowa“, „Rady municypalnej wolno handlowego m. Krakowa“ i na pieczęciach urzędów miejskich jest wyrażony herb miasta.

[1]) Protokół sesji Magistratu, nr. 1895, str. 7, w Archiwum aktów dawnych m. Krakowa.

[2]) Tłok jej srebrny zachował się do dzisiaj w Archiwum a. d. m. Krakowa, M. 115.

[3]) Protokół sesji Magistratu, nr. 1895, str. 103.

[4]) Protokół sesji Magistratu m. Krakowa nr. 2009 fol. 2, nr. 3, w Archiwum m. Krakowa.

Następnie przyszły czasy t. zw. „Rzeczypospolitej Krakowskiej“ (3/V. 1815—4/III. 1846), czyli urzędowo zwanej: „Wolne, niepodległe i ściśle neutralne miasto Kraków i jego okręg“, w których herb miasta Krakowa służył nietylko jako herb miasta, jego gmin miejskich, lecz także stał się herbem całej Rzeczypospolitej Krakowskiej: prezesa Senatu Rządzącego, Senatu, wszystkich władz rządowych i wszystkich „gmin wiejskich“, na które podzielone było całe terytorjum Rzeczypospolitej Krakowskiej. Herb m. Krakowa znajduje się także na monetach Rzeczypospolitej Krakowskiej. Po wcieleniu „wolnego niepodległego i ściśle neutralnego miasta Krakowa i jego okręgu“ do Austrji w r. 1846 miasto Kraków i Magistrat jego zachowały historyczny swój herb, który miastu Krakowowi zatwierdzony także został w chwili, gdy miasto otrzymało swój samorząd. W „Statucie gminnym dla m. Krakowa“, który uchwalił Sejm Krajowy dnia 20 lutego 1866 r., a zatwierdzonym przez cesarza Austrji Franciszka Józefa I dnia 1 kwietnia 1866 r., w tytule 3 „O nazwie miasta i udziale reprezentacji krajowej“ § 6 mówi: „Nazwę stołecznego królewskiego miasta Krakowa, tudzież dotychczasowe barwy i herb miasta gmina zatrzymuje“. Takie samo postanowienie zawierają późniejsze potwierdzenia statutu gminnego z powodu różnych zmian w statucie Gminy m. Krakowa wprowadzonych od r. 1901 do r. 1914, a mianowie: „Gmina zatrzymuje nazwę stołecznego królewskiego miasta Krakowa, tudzież dotychczasowe barwy i herb miasta“. Rządy zaborcze austrjackie pozostawiały więc Gminę miasta Krakowa przy jej historycznej tytulaturze i przy jej historycznym herbie i barwach miejskich.

II. Tytuł miasta.

W urzędowej tytulaturze miast polskich, szczególniej zaś miast Małopolski, spotykamy różne tytuły tych miast, np. „Królewskie wolne miasto“, „Królewskie“ miasto, „wolno handlowe“ miasto, wreszcie „stołeczne, królewskie miasto Kraków“ (stoł. król. m. Kraków), „król. stołeczne“ miasto Lwów, Warszawa. Miasta Małopolskie, będące do niedawna pod zaborem austrjackim, używały wówczas także swych tytułów, miasta, które były pod zaborem pruskim i rosyjskim, używały tytułów rzadziej, albo wcale ich używać nie mogły.

Tytuły miast formowały się albo na podstawie historycznego znaczenia miasta, albo na podstawie prawnej. Nie rozwijając tego tematu szczegółowo przedstawimy tylko genezę tytułu m. Krakowa i zmianę jego. Miasto Kraków, jak wiadomo, używa obecnie tytułu: „stołeczne królewskie miasto“, którego to tytułu używają urzędy i władze m. Krakowa: „Prezydent stoł. król. m. Krakowa“, „Magistrat stoł. król. m. Krakowa“ itp.

Predykat stołeczny w tytule m. Krakowa (używany także w formie przysłówka: stołeczno-królewskie miasto) ma uzasadnienie w tem, że Kraków był stolicą Państwa Polskiego. Tytułu tego zaczęło miasto oficjalnie używać wtenczas, kiedy Kraków przestawał być faktycznie stolicą Polski, a miejsce jego zajęła Warszawa. Uchwałą rajców krakowskich z dnia 15 listopada 1621 r. postanowiono sprawić nową pieczęć miasta. Na szczycie tarczy z herbem miasta miała być wyrażona ko-

rona (królewska) na znak, że miasto Kraków jest „metropolitana et primaria Regni Poloniae urbs" — stołecznem miastem Polski. Umieszczenie korony nad tarczą herbu miasta nie było wprawdzie nowym udostojnieniem herbowem, bo koronę królewską ma już na tarczy herbowej t. zw. sygnet burmistrzowski krakowski z r. 1590, lecz wprowadzenie tego „udostojnienia" do wszystkich pieczęci miejskich, czego na pieczęciach z lat poprzednich nie uwzględniano. Natomiast uchwała rajców krakowskich z r. 1621 wprowadziła do urzędowych pieczęci miejskich Krakowa tytulaturę: stołecznego miasta Królestwa Polskiego (Cracovia metropolis r. Poloniae). Ten tytuł pozostał miastu aż do czasu reformy organizacji miast przez Sejm Czteroletni, która skrystalizowała się w prawie, uchwalonem dnia 8 kwietnia 1791 r. p. t. „Miasta nasze królewskie wolne w państwach Rzeczypospolitej", do którego prawa szczegółowe przepisy uchwalił Sejm dnia 24 czerwca 1791 r. pod tytułem: „Urządzenie wewnętrzne miast wolnych Rzeczypospolitej w Koronie i W. Księstwie Litewskiem". W rozdziale I prawa z 18 kwietnia 1791 r. określono istotę miast: „Miasta wszystkie królewskie w krajach Rzeczypospolitej za wolne uznajemy". „Wolne" miasto oznaczało, że miasto ma mieć autonomję, bo ta była istotą prawa o miastach i tak określa to ustęp 12 rozdział I: „obieranie przez obywatelów miast własnego magistratu, mianowicie burmistrzów, wójtów i wszelkich urzędników jako jest cechą wolności, tak przy tej wolności miasta zostawują się" itd. Od czasu więc wydania powyżej wymienionego prawa, każde miasto królewskie Rzeczypospolitej było miastem wolnem i tego tytułu oficjalnie używać miało. Miastami królewskiemi były miasta, które założone były przez księcia panującego, potem przez króla, mające królewski przywilej lokacyjny w przeciwstawieniu do miast prywatnych, dziedzicznych. Kraków był miastem królewskiem, mając przywilej lokacyjny Bolesława Wstydliwego z r. 1257. „Urządzenie wewnętrzne miast wolnych Rzeczypospolitej" przepisywało, „że miasta wielkie mają być podzielone na cyrkuły, a cyrkuły na „Wydziały" czyli przeprowadzony miał być podział miasta administracyjno-polityczny. (Sprawy tej bliżej tu nie omawiamy). Do tych miast należał Kraków, który też ten podział przeprowadził dnia 13 marca 1792 r. Od tej daty miasto Kraków powinno się nazywać „miastem królewskiem, wolnem i wydziałowem". Lecz Kraków dbał bardzo o swój historyczny tytuł miasta „stołecznego", dlatego też w tym nowym tytule swoim i ten predykat umieszczał tak, że pełny tytuł jego brzmiał: „Królewskie, wolne, stołeczne i wydziałowe miasto Kraków", przyczem predykat „królewskie" czasem opuszczano.

Jak wiadomo, reformy Sejmu Czteroletniego, zmierzające ku naprawie Rzeczypospolitej, usunęła konfederacja generalna targowicka z r. 1792, przywracając na razie stan rzeczy z przed Konstytucji 3-go Maja, biorąc wszystkie władze Państwa w swe ręce przez działające w jej imieniu konfederacje wojewódzkie. To też konfederacja województwa krakowskiego manifestem z dnia 12 września 1792 r., znosząc władze miasta Krakowa, zorganizowane prawem Sejmu Czteroletniego, przywróciła stan poprzedni, wskutek czego Kraków od 12 września 1792 r. mógł mieć tylko historyczny tytuł stołecznego miasta. Trwało to do dnia 23 listopada 1793 r., tj. do wydania przez Sejm Grodzieński prawa pt. „Miasta wolne Rzeczypospolitej", które przepisywało nowe „urządzenie" miast, względnie do dnia 4 marca 1794 r., w którym to dniu objął władzę Magistrat, zorganizowany według Sejmu Grodzieńskiego. Prawo to w artykule I uznaje wszystkie miasta, prócz dziedzicznych, za wolne i zachowuje je przy wszystkich przywilejach, otrzymanych przed Konstytucją z r. 1791, tak co do własności nieruchomych, jak i intrat wszelkiego rodzaju tymże miastom nadanych i służących, a w artykule II stanowi: „miasta wszystkie Rzeczypospolitej w krajach jej, jakoteż w W. Ks. Litewskiem lubo za równe uznajemy, że jednak w najświetniejszych dawnych Rzeczypospolitej czasach nie dla wszystkich miast jedne były prawa... z tego powodu miasta Rzeczypospolitej na trzy klasy dzielimy. Pierwsza klasa miast wolnych Rzpltej składać się będzie z głównych, druga z miast wojewódzkich, trzecia z miasteczek parafjalnych. W klasie pierwszej umieszczamy w Koronie miasta: Kraków, Warszawę, Lublin, Sandomierz i Łuck, a w W. Ks. Litewskiem: Wilno, Grodno, Brześć Litewski, Kowno i Nowogródek". Miastami wojewódzkiemi były wszystkie miasta, „w których obrady bądź wojewódzkie, bądź ziemskie i sądy odprawują się niemniej (miasta) które do 400 dymów liczyć sobie będą". Miasteczka parafjalne liczyły mniej, niż 400 dymów, jednak tylko te, które „przywilejami locationis et confirmationis od królów sobie nadanemi są zaszczycone". Z mocy więc prawa Sejmu Grodzieńskiego miasto Kraków było teraz miastem głównem, którego zarząd spoczywał w ręku magistratu „elekcyjnego, ekonomiczno-policyjnego" złożonego z 12 radców, z pomiędzy których jeden był obrany prezydentem.

Dla zachowania zaś dobrego porządku załatwiania sporów mniejszych i doglądania rozporządzeń policyjnych było miasto Kraków, jako miasto główne podzielone (terytorjalne, obejmując 500 posesyj) na wydziały z burmistrzem przysięgłym na czele. Stąd pochodzi następujący tytuł miasta: „Główne i wydziałowe miasto Kraków", albo: „Miasto główne Rzeczypospolitej, wolne i wydziałowe Kraków". Obok tytułu, jaki przysługiwał miastu na podstawie prawa Sejmu Grodzieńskiego, był jeszcze Kraków na podstawie dawniejszego historycznego stanowiska stołecznem, tak że tytuł jego w formie skróconej brzmiał: „Główne i stołeczne miasto Kraków" i pod tym też tytułem wychodziły akta magistratu krakowskiego.

Oczywiście, że prawo Sejmu Grodzieńskiego z r. 1793 o organizacji i urządzeniu miast wewnętrznem nie dotyczyło miast oderwanych od Polski drugim jej rozbiorem, tak samo, jak prawo o miastach z r. 1791 za Sejmu Czteroletniego nie odnosiło się do miast, które Polska straciła przy pierwszym rozbiorze w r. 1772 i dlatego takich zmian tytułu, jak to widzimy na tytule m. Krakowa, one nie mają.

Również nie zawsze można tytuły, jakiemi posługują się miasta polskie odnieść do czasu poprzedniego bytu Polski. Tak np. tytuł m. Lwowa: „Królewskie, stołeczne m. Lwów" powstał dopiero po r. 1772, w którym to roku po pierwszym rozbiorze Polski, Lwów wraz ze wschodnią Galicją dostał się pod panowanie Austrji i jako siedziba naczelnych władz zabranego kraju miał tytuł: „Hauptstadt, lub (Kaiserliche) Hauptstadt, czyli po

polsku: „Główne miasto“ lub C(esarskie) Główne miasto“. Predykaty: „królewskie, stołeczne“ przybrał Lwów później, kiedy już cała Galicja była włączona do monarchji austrjackiej. Predykat jego „królewskie“ (miasto) można jeszcze wyprowadzić z prowenjencji polskiej, ponieważ każde miasto w Polsce, a przedewszystkiem miasta większe były „królewskiemi“, gdyż założone były przez króla, jak miasto Lwów przez Kazimierza Wielkiego w r. 1356. Zato predykat „stołeczne“ oznacza tylko naczelne miasto Lwów w „Królestwie Galicji“ za czasów zaboru austrjackiego i z właściwym terminem i znaczeniem stołecznego miasta, czyli stolicy (Residenzstadt) nie pokrywa się.

Urządzenie m. Krakowa i tytuł jego według prawa Sejmu Grodzieńskiego trwało na razie w Krakowie tylko dwa miesiące, tj. do 24 kwietnia 1794 r. W miesiąc bowiem po wybuchu powstania (24 marca) Tadeusz Kościuszko manifestem wydanym w obozie pod Bosutowem (24 kwietnia 1794 r.) ogłosił: „Chcąc zapobiec wszelkim nieprzyzwoitościom, które koniecznie następować muszą z władz nieprawnie postanowionych, nim naród w zupełnej swej samowładności będzie mógł dać wyrok o rządzie, jaki mieć chce, obowiązuję Komisję Porządkową województwa krakowskiego, aby tę wolę moję miastu Krakowu oświadczyła: Chcę natychmiast w dniu dzisiejszym mieć przywrócony magistrat, prawnie na dniu 14 kwietnia 1792 r. obrany...“, czyli magistrat według prawa Sejmu Czteroletniego. zatem: „magistrat ogólny miasta stołecznego i wydziałowego Krakowa“. Nie na długo jednak pozosłał ten tytuł miastu, dzień 15 czerwca 1794 r., tj. dzień zajęcia Krakowa przez wojska pruskie i podpisania przez magistrat krakowski kapitulacji miasta, wprowadził urządzenie i tytuł miasta na podstawie prawa Sejmu Grodzieńskiego z r. 1793. (Tytuł: miasto główne Rzeczypospolitej, wolne i wydziałowe Kraków, ob. wyżej). Na mocy też tego prawa miasto Kazimierz przy Krakowie, które w r. 1791 włączone zostało do Krakowa jako jego „wydział“, powróciło do samoistnego miasta, a licząc ponad 400 dymów było miastem drugiej klasy z tytułem „wolne miasto Rzeczypospolitej Kazimierz“. Okres rządów pruskich (od 15 czerwca 1794 r.) w Krakowie pod władzą pełnomocnego komisarza Hoyma skończył się dnia 4 stycznia 1796 r. Kraków przy trzecim rozbiorze Polski otrzymała Austrja, a objęcie miasta nastąpiło dnia 5 stycznia 1796 r., „w którym to dniu wojsko najjaśniejszego i niezwyciężonego cesarza rzymskiego o godzinie 10 przedpołudniem weszło w kraj tutejszy, tj. Galicji zachodniej“. Kraków pod pierwszem panowaniem Austrji: 5 stycznia 1796 r. do 14 lipca 1809 r. miał urzędowy tytuł na aktach i pieczęciach: „Die Königliche Hauptstadt Krakau“, a do dnia 13 maja 1803 r. tytuł: „K. K. Provinzial Hauptstadt Krakau“. Ostatni tytuł miasta Krakowa powstał stąd, że tzw. Galicja zachodnia, tj. część Małopolski; przydzielona Austrji w trzecim rozbiorze Polski, zarządzaną była przez osobne gubernjum z „nadwornym komisarzem, kraj zachodnio-galicyjski urządzającym“, czyli osobną prowincją z siedzibą w Krakowie. Galicja wschodnia tworzyła od r. 1772 osobne gubernjum. Reskrypt cesarski z 13 maja 1803 r. połączył „odosobnione dotychczas kraje dziedziczne wschodniej i zachodniej Galicji w zawiadywaniu politycznem i kameralnem i dla połączonego gubernjum i reszty urzędów miasto Lwów na przyszłe „siedlisko“ wyznaczył (Die Stadt Lemberg zu ihren künftigen Standorte anzuweisen).

Nowy tytuł otrzymało m. Kraków w r. 1810. Traktatem w Tylży, zawartym między Napoleonem a królem pruskim dnia 9 lipca 1807 r., ustanowiono z prowincyj polskich, „które po dniu 1 stycznia 1772 r. w różnych czasach dostały się pod panowanie pruskie“, W. Ks. Warszawskie. Do Księstwa Warszawskiego przyłączoną została w r. 1809 część kraju z Krakowem, zajętego przez Austrję w r. 1795 na mocy traktatu pokoju Wiedeńskiego z dnia 14 października 1809 r. (Kraków już 15 lipca 1809 r. uwolniony był przez Ks. Józefa Poniatowskiego „od trzynastoletniej niewoli niemieckiej“). Wchodziło tu terytorjum aż po San i Kraków wraz z „zaokrągleniem naokoło Krakowa na prawym brzegu Wisły tak, że linja graniczna przechodziła przez Wieliczkę“. Z tego przyłączonego terytorjum utworzono nowe cztery departamenty Księstwa Warszawskiego. W departamencie krakowskim było miasto Kraków: stolicą departamentu i stolicą powiatu“, sam zaś departament zaliczony został jako drugi po warszawskim. Dekretem Księcia Warszawskiego z dnia 9 czerwca 1810 r., miasto Kraków uznane zostało za miasto wolno handlowe i odtąd tytuł miasta brzmi: „Wolne, handlowe miasto Kraków“. Wolność handlowa (której tu bliżej nie podajemy), rozciągała się na „miasto Kraków z całym swoim obwodem i przedmieściami, zajmując Podgórze“. Dlatego też i miasto Podgórze (włączone w r. 1915 do Krakowa) miało od r. 1810 tytuł „wolne, handlowe miasto“.

Tytuł miasta „wolnego, handlowego“ lub jak powszechnie urzędowo Rada municypalna krakowska pisała: „Wolno-handlowego“, miał Kraków do dnia 4 (czwartego) października 1815 r., w którym to dniu Rada municypalna krakowska zajmowała się sprawą, „z powodu nowo urządzić się mającego miasta Krakowa na miasto wolne, neutralne“. Określenie to przyjęła Rada municypalna krakowska z manifestu do Polaków cesarza Aleksandra I-go z Wiednia 13/25 maja 1815 r. Końcowy ustęp tego manifestu mówi: „Dla ugodzenia trudności, które wzniosły się o posiadanie Krakowa, podaliśmy myśl, aby to miasto zostało wolnem i neutralnem. Kraj ten umieszczony pod ochrończą trzech przyjaznych mocarstw tarczą, używać będzie szczęścia spokojnego, poświęcając się jedynie naukom, kunsztom i handlowi. Stanie się on pomnikiem wielkomyślnej polityki, postawionym w tem właśnie miejscu, nad którem unoszą się pamiątki pięknych epok dziejów polskich i gdzie spoczywają popioły najlepszych królów waszych“. Jak wiadomo na kongresie wiedeńskim w r. 1815 dnia 3 maja, utworzono z miasta Krakowa i najbliższej okolicy państewko, zwane ogólnie: „Rzecząpospolitą Krakowską“, a urzędowo: „Wolne, niepodległe i ściśle neutralne miasto Kraków i jego okręg“, obejmujące 207/8 mil kwadratowych z trzema miastami: Krakowem, Chrzanowem i Nową Górą i 224 wsiami o ludności ogółem 96.438 głów. Urzędowe ogłoszenie Rzeczypospolitej Krakowskiej nastąpiło dnia 22 października 1815 r. i odtąd miasto Kraków używało oficjalnie powyżej podanego tytułu, który w formie skróconej brzmiał: „Wolne, neutralne miasto Kraków“, lub najczęściej: „Wolne miasto Kraków i jego okręg“. Byt Rzeczypospolitej Krakowskiej skończył się dnia 4 marca 1846 r., w którym

to dniu wojsko austrjackie pod komendą generała Collina i wojsko rosyjskie pod Paniutinem w imieniu swoich Dworów zajęły Kraków wraz z okręgiem. W miejsce dotychczasowego rządu krajowego, tj. „Senatu Rządzącego wolnego, niepodległego i ściśle neutralnego miasta Krakowa i jego okręgu", utworzono z polecenia Rezydentów „Administrację tymczasową cywilną wolnego miasta Krakowa i jego okręgu".

W połowie roku 1848 „cyrkuł krakowski", tj. dawniejsze terytorjum Rzeczypospolitej Krakowskiej, włączony został do Galicji, której gubernator cywilny Wacław Zaleski przywrócił władze cywilne, tj. „Radę administracyjną okręgu krakowskiego" (28 października 1848 r.), a w mieście powołał do życia „Radę miejską", jako władzę komunalną na podstawie konstytucji państwa, zatem z poprzedniego tytułu: „miasto Kraków i jego okręg" ostatnie określenie (jego okręg) odpadło i od 28 października 1848 r. pozostało tylko: „miasto Kraków". „Rada miejska, jako władza komunalna w Krakowie zniesioną została reskryptem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dnia 19 maja 1853 r., zamiast niej władzę w mieście objął Magistrat tymczasowo, dopóki miasto nie otrzyma nowego statutu gminnego. Według tego reskryptu Magistrat zwał się urzędowo: „Magistratem królewskiego głównego miasta Krakowa" (Magistrat der Königlichen Hauptstadt Krakau). Władza rządowa przywróciła więc miastu tytuł, który miało po pierwszem zajęciu Krakowa przez Austrję dnia 5 stycznia 1796 r. Ponieważ Kraków był od r. 1849 siedzibą rządu krajowego dla tej części Galicji, przeto spotykamy się także z takim tytułem miasta: („K. K.) Landes Hauptstadt Krakau", który po polsku znaczy: („C. Kr.) Główne miasto krajowe Kraków". W rozporządzeniu Rządu krajowego w Krakowie z dnia 19 grudnia 1858 r. (hr. Clam-Martinic) czytamy: „z powodu, że podział głównego krajowego miasta Krakowa na jedenaście gmin"... (Einteilung und Gebäude Nummerierung des Landes Hauptstadt Krakau) ogłoszonem równocześnie w języku niemieckim i polskim, przetłumaczono słusznie wyraz „Hauptstadt" przez „główne miasto". Zwracamy na to uwagę, ponieważ wyraz „Hauptstadt" tłumaczono współcześnie niewłaściwie przez „miasto stołeczne". Mamy naprzykład napis na księdze „Bürgerbuch der K. K. Landes Hauptstadt Krakau" 1854 — w tekście zaś po polsku: „Prawo mieszczaństwa w tutejszem stołecznem mieście" itp. Rząd krajowy w Galicji zachodniej zwinięto dnia 31 sierpnia 1860 r., przeto odtąd w tytule miasta Krakowa odpada predykat: „krajowe", a powraca tytuł wznowiony w r. 1853, „Królewskie główne miasto Kraków" („Urządzenie i zakres działania Magistratu król. głównego miasta Krakowa" r. 1861).

Ostatni raz sprawa tytułu m. Krakowa była przy nadaniu miastu statutu gminnego przez Sejm Krajowy. Projekt tego statutu wypracowany był dnia 8 lutego 1863 r. p. t. „Projekt statutu królewskiego stołecznego miasta Krakowa", który w tytule 3 „O nazwie miasta i udziale reprezentacji krajowej" w § 6 mówi: „Nazwę stołecznego królewskiego miasta Krakowa, tudzież dotychczasowe barwy i herb miasta gmina zatrzymuje". Statut gminy dla m. Krakowa uchwalił Sejm Krajowy dnia 20 lutego 1866 r., ogłoszony w Dzienniku Ustaw i Rozp. Kraj. z datą 1 kwietnia 1866 r., jako datą zatwierdzenia cesarskiego. W tym statucie utrzymane jest brzmienie nazwy miasta według projektu z r. 1863. Od dnia więc 1 kwietnia 1866 r. przysługuje Krakowowi tytuł: „stołeczne, królewskie miasto", w tem następstwie wyrazów, a nie: „królewskie, stołeczne", czego nie zupełnie się przestrzega. W późniejszych potwierdzeniach statutu gminnego Krakowa, z powodu różnych zmian w statut wprowadzonych od r. 1901 do 1914, nazwa miasta Krakowa określaną jest jednakowo: „Gmina zatrzymuje nazwę stołecznego, królewskiego miasta Krakowa, tudzież dotychczasowe barwy i herb miasta".

III. Barwa miasta.

Barwą m. Krakowa, której używa miasto tak na chorągwiach swoich, jak i na wszystkich przedmiotach, gdy chodzi o zaznaczenie własności, czy przynależności do Gminy m. Krakowa, jest kolor biało-niebieski w ułożeniu poziomem tj., że górna strefa ma być koloru białego, a pod nią tejże samej wielkości strefa koloru niebieskiego.

Barwa biało-niebieska, w takiem ułożeniu, jak podałem, była barwą Rzeczypospolitej Krakowskiej, której stolicą i środowiskiem było miasto Kraków. Do tej barwy zastosowano mundury władz i urzędów Rzeczypospolitej, mundury milicji krakowskiej, kokardki dla niej biało-niebieskie, malowanie słupów granicznych i t. d. Barwa zaś Rzeczypospolitej Krakowskiej, t. j. wolnego miasta Krakowa, nie była wytworzoną dopiero w chwili jej powstania, lecz przejęta została z barwy dawnego województwa krakowskiego, które używało już w XVIII w., jak każde inne województwo, barw na kontusze, żupany i t. d. Według tego bowiem oznaczenia, które ustaliło się dla każdego województwa drogą zwyczaju, kolory dla województwa i ziemi krakowskiej były: kontusz granatowy (ciemno-niebieski), żupan i czapka białe. Barwy miasta Krakowa, jak wspomniałem, w ustępie II. Tytuły miasta Krakowa, zatwierdził miastu dawny rząd państwa austrjackiego.

Dr J. STOPCZAŃSKI.

CELE I ZADANIA PORADNI PRZECIWWENERYCZNEJ W KRAKOWIE.

I. W zamierzonym krakowskim ośrodku zdrowia znajdzie pomieszczenie i poradnia przeciwweneryczna. Na czasie więc jest zastanowić się, jakie zadania będzie miała ta poradnia i w jaki sposób najlepiej będzie odpowiadać swemu przeznaczeniu. W naszym kraju mamy jeszcze bardzo szczupłe doświadczenie co do poradni tego rodzaju. Dlatego też wskazanem będzie oprzeć się na wzorach i wynikach, osiągniętych dotąd w innych państwach. Bardzo energiczną działalność w walce z chorobami wenerycznemi wykazuje Francja. Tam bowiem kiła tak się rozpowszechniła, że według sprawozdania komisji profilaktycznej z roku 1926 10% ludności był dotknięty tą chorobą. Statystyka tejże komisji wykazywała rocznie 20.000 dzieci nieżywo urodzonych, 40.000

poronień, a u 80.000 osób rocznie była kiła przyczyną śmierci. Już przed wojną, bo w roku 1913 to rozszerzanie się kiły zwróciło uwagę w Paryżu władz centralnych, które zrozumiały konieczność jak najszerszego leczenia ambulatoryjnego chorób wenerycznych. W następstwie tego Querat, Jeanselme i Hudelo założyli pierwsze trzy dyspensatorja. Urząd narodowy higjeny społecznej przyłączył się do tej pracy, parlament zaś uchwalił kredyty z początku nie wystarczające, które jednak pod wpływem nalegań komisji profilaktycznej niespodzianie wzrosły do 20 miljonów franków rocznie. To pozwoliło na poważne uzbrojenie przeciwweneryczne, wykazujące już w październiku r. 1916 938 poradni. Jedną z najważniejszych organizacji centralnych, biorących udział w walce z chorobami wenerycznemi jest centralny urząd zapobiegania chorobom wenerycznym. Urząd ten jest organizacją techniczną i dlatego też posiada bardzo szczupły personal, składający się z trzech sekretarzy i jednego lekarza, jako szefa. Zarząd poradniami nie wchodzi w zakres działania tego urzędu, daje on tylko inicjatywę do tworzenia nowych poradni, kontroluje czynności tychże na miejscu w celu rozdzielania funduszów, uchwalonych przez parlament. W bezpośredniej łączności, bo mieści się w tym samym lokalu, pozostaje ten urząd z urzędem narodowym higjeny społecznej, którego zadaniem jest akcja propagandowa.

Jako trzeci bardzo ważny czynnik w walce z chorobami wenerycznemi występuje komisja profilaktyczna, w skład której wchodzą najwybitniejsi wenerolodzy francuscy, kierownikiem zaś jej jest Prof. Pinard. Zarządzenia tej komisji, jako obowiązujące w całem państwie, są przesyłane do innych władz, prezes zaś tejże komisji bezpośrednio zwraca się do parlamentu celem uzyskania dalszych kredytów.

Poradniami kierują i zarządzają dwa towarzystwa, a mianowicie: Liga narodowa francuska przeciw niebezpieczeństwu wenerycznemu i Towarzystwo francuskie zabezpieczenia zdrowotnego i moralnego.

Duszą całej organizacji jest Instytut profilaktyczny, założony w roku 1916, a kierowany przez Dr. Vernes'a. Prace tego Instytutu opierają się na ścisłej łączności z postępami leczenia i wynikami badań naukowych. Instytut ten zarządza nietylko swem centralnem dyspenzorjum, (które w ciągu jednego roku udzieliło 800.000 porad) ale także pracowniami naukowemi, jakoteż licznemi poradniami, rozmieszczonemi tak w samym Paryżu, jak i na jego przedmieściach.

Oddając tak znakomite usługi, znajduje Instytut najzupełniejsze uznanie dla swych prac i dlatego też opinja jego ma poważne znaczenie w parlamencie przy udzielaniu subwencyj dla całej działalności. Tak Liga narodowa, jak i Towarzystwo zabezpieczenia zdrowotnego łączą się w swej działalności z organizacjami międzynarodowemi, tworząc Unję międzynarodową, w skład której wchodzą obecnie 34 państwa całego świata, a w ich liczbie także i Polska.

O ile z początku działalność organizacyj, rozsianych po całej Francji, była zależną od kierownictwa centralnego w Paryżu, to doświadczenie później wykazało, że jest wskazane udzielenie pewnej samodzielności poszczególnym departamentom w tym kierunku.

Wytworzyły się więc trzy typy organizacyj prowincjonalnych. Mianowicie w pewnych departamentach kierują akcją inspektorzy sanitarni, pozostający w łączności z prefekturami. Potrzebnych zaś funduszów, co miesiąc oznaczanych, dostarczają władze powiatowe i administracja centralna. Drugi typ stanowią poradnie powiatowe, pozostające także pod kierownictwem inspektorów sanitarnych, a tworzone przez organizację higjeniczno-społeczną. W niektórych departamentach znajdują się poradnie, tworzone przez miejscowe komitety, a kontrolowane przez delegatów ministerstwa, któremi są wybitni specjaliści.

Wszystkie miasta we Francji, mające powyżej 10.000 mieszkańców, posiadają już swe poradnie. Urządzono je nawet w większych środowiskach wiejskich, będących miejscami targów. W większych miastach kierownikami poradni są lekarze, wybrani przez komisję konkursową. W skład takiej komisji wchodzą: profesor wenerolog miejscowego uniwersytetu, przedstawiciel ministerstwa i przedstawiciel związku lekarzy. Poradni zajmujących się tylko kiłą jest w całej Francji 395, znacznie mniej jest przychodni przeciwrzerzączkowych, bo tylko 66. Jednakże wszystkie największe miasta posiadają poradnie rzerzączkowe, które dotąd wydały bardzo dobre wyniki, a przedewszystkiem ukróciły działalność pokątnych szarlatanów.

W poradniach tych stosuje się tak leczenie szczepionkowe, jak i chemoterepję śródżylną. Zakres działania poradni rozszerza się w tym kierunku, aby wykrywać choroby weneryczne u osób, które o tych chorobach nie wiedzą. W tym celu wydano w 27 departamentach odezwy do lekarzy ogólnopraktykujących, aby chorych niezamożnych, których podejrzewają o chorobę weneryczną, kierowali do poradni. Oprócz tego porozumiano się z zakładami „Opieki nad matką i dzieckiem", aby te także zachęcały do korzystania z usług poradni. Również to samo zastosowano w dużych zakładach przemysłowych, zatrudniających większą ilość robotników. W celu jak najszerszego i najdogodniejszego ułatwienia leczenia lekarze, ordynujący w chorobach wenerycznych, otrzymują z organizacji wynagrodzenie za leczenie chorych niezamożnych. Komitet międzynarodowy opieki społecznej zwrócił uwagę na to wielkie znaczenie, jakie ma leczenie kiły u kobiet ciężarnych w pierwszych miesiącach ciąży. Wydano więc odezwy, wzywające do jak najszerszego korzystania z bezpłatnego badania krwi w poradniach i ewentualnie leczenia. W ten sposób dano wielu kobietom, nieświadomym swej choroby, możność ratowania życia swoich noworodków. Doświadczenie wykazało, że dla obszerniejszego wykrywania kiły dziedzicznej nie wystarczają badania, obejmujące tylko zakłady opieki dla matek i niemowląt, żłóbki i zakłady położnicze. Okazało się koniecznem wprowadzenie takich badań i w szkołach, zwłaszcza w niższych klasach. Takie badania krwi u dzieci w ochronkach posłużyły do wykrycia licznych wypadków kiły dziedzicznej. Przy rozpowszechnianiu się walki z chorobami wenerycznemi zwrócono uwagę także i na duże przedsiębiorstwa, a więc w pierwszym rzędzie na kolejnictwo. Tu akcja rozpoczęła się od badania ludzi podejrzanych o kiłę dawną, przeważnie dotąd nie leczoną. Szczególną uwagę zwrócono na badanie ludzi, mających odpowiedzialne zajęcia, jak maszynistów i kierowników pociągów. Badania te powierzono doświadczonym specjalistom, którzy w wielu wypadkach u ludzi, często nawet nie przypuszczających u siebie przebycia kiły, wykrywali początki ciężkich scho-

rzeń układu nerwowego środkowego. Towarzystwa kolejowe urządziły dla swych pracowników znakomicie wyposażone poradnie, w których także w koniecznych wypadkach współdziałali i neurolodzy. W dużych miastach, posiadających już dawniej poradnie, jak w Paryżu, Lyonie, Marsylji, Zill, Strassburgu, towarzystwa te przesyłają do nich swoich pracowników. Dzieje się to na podstawie nakazu ministerstwa robót publicznych, które także zorganizowało kontrolę zdrowia w tym kierunku dla pracowników, zajętych w Towarzystwie kolei południowej, tworząc w Tuluzie i Bordeaux trzy bardzo dobre poradnie. W miastach portowych zwrócono uwagę na łatwość rozszerzania się chorób wenerycznych przez marynarzy, należących do floty handlowej. Aby temu skutecznie zapobiec, założono w głównych miastach portowych poradnie, przeznaczone dla marynarzy, w celu dostarczania im nie tylko opieki lekarskiej i środków leczniczych, ale także współdziałania z lekarzami okrętowymi, którym poradnie, po usunięciu objawów zakaźnych u chorych marynarzy, powierzały dalsze leczenie.

Gdy spostrzeżono, że wśród robotników cudzoziemców jest także wielu chorych wenerycznie, postarano się o zachęcenie ich do korzystania z poradni, opanowując w ten sposób i te żródła zakażenia. Chociaż Francja jest krajem, do którego bardzo wielu cudzoziemców z całego świata zjeżdża i nowe zródła zakażenia przywozi, to jednak dzięki tym wysiłkom i doskonałej organizacji ilość wypadków kiły już w roku 1920 spadła o 5% (w wojsku w 1916 roku było 12,6% wenerycznie chorych, a w 1925 tylko 1,84%).

Nietylko w krajach zachodnio-europejskich zorganizowano ogólną akcję przeciw chorobom wenerycznym, także i na wschodzie od wielu lat w tym kierunku idzie praca. W Turcji już w roku 1908 personal restauracyjny, jakoteż osoby zajęte w publicznych łazienkach poddano przymusowemu badaniu. W dwa lata później wysyłano już lekarzy specjalistów w podróże okrężne po prowincji dla leczenia kiły. Przy końcu wojny sekcja, powstała przy ministerstwie zdrowia i opieki społecznej, zajęła się organizacją walki z chorobami wenerycznemi a wynikiem tej akcji było utworzenie w Konstantynopolu czterech nowych poradni. Od roku 1921 obowiązuje w Turcji nowa ustawa, której 1 artykuł postanawia, że każdy chory na kiłę musi się leczyć u lekarza, przez siebie wybranego i posiadać świadectwo tegoż lekarza, poświadczające długość i rodzaj leczenia. Każdy lekarz jest obowiązany w ciągu 24 godzin donieść lekarzowi powiatowemu o wypadku kiły z podaniem nazwiska chorego, a również o przerwaniu przez chorego leczenia lekarz powiatowy musi być zawiadomiony.

W Niemczech najsilniejszy wzrost chorób wenerycznych występuje w czasie przewrotu. Wtedy bowiem w ciągu kilkunastu dni prawie wszystkie zakłady przeciwweneryczne się opróżniły. Dziesiątki tysięcy chorych z objawami zakaźnemi weszły w styczność z resztą ludności. Dlatego też w tym okresie wykazywano największą ilość świeżych zakażeń. Do uporządkowania tych stosunków i powstrzymania dalszego szerzenia się chorób wenerycznych najwięcej przyczyniło się Towarzystwo dla zwalczania chorób wenerycznych, a zwłaszcza jeden z najwybitniejszych współpracowników tego Towarzystwa A. Blaschke.

W Niemczech ustawa o zwalczaniu chorób wenerycznych weszła w życie z październikiem roku ubiegłego. Gminy, jak i związki gmin, są odpowiedzialne za wykonanie tej ustawy i dlatego też stworzono wyposażone w wielką władzę samorządowe urzędy zdrowia. Według nowej ustawy te urzędy zdrowia mają prawo od osób (tak mężczyzn, jak i kobiet), podejrzanych o choroby weneryczne i rozszerzanie tych chorób, żądać przedłożenia świadectwa zdrowia. Jeżeli osoba podejrzana takiego świadectwa nie dostarczy, może urząd zdrowia zarządzić przymusowe badanie, a następnie przymusowe leczenie, lub umieszczenie w szpitalu, jeżeli to jest wskazane dla uniknięcia rozszerzania choroby. Urząd ten ma obowiązek rozpatrywać doniesienia o żródłach zakażenia, jak i doniesienia lekarzy o chorych, którzy samowolnie przerywają leczenie, albo którzy ze względu na swój zawód, lub warunki osobiste, narażają innych na zakażenie.

Urzędy opieki mają za zadanie roztaczać opiekę nad osobami obojga płci, bez różnicy wieku, obyczajowo zagrożonemi. Dotąd otrzymywały te urzędy od policji obyczajowej wykazy osób zagrożonych.

Urząd zdrowia powiadamia urząd opieki o każdym wypadku, kiedy zachodzi potrzeba jego ingerencji. Urząd opieki działa w kierunku obyczajowym i ekonomicznym. Jego najważniejszem zadaniem jest troska o uregulowanie warunków życia tych osób. Nie zawsze da się zagrożone osoby odsunąć od niebezpiecznego dla nich otoczenia. W tym celu trzeba wystarać się im niejednokrotnie o pracę, mieszkanie i ubranie. Nowa ustawa urzeczywistnia zasady abolicjonistyczne, które przyjęły się w Skandynawji, a zwłaszcza w Szwecji, znosi więc policyjną reglamentację i skoszarowanie. Nierząd zarobkowy i przekroczenia przepisów obyczajowo-policyjnych nie są już obecnie karane. Policyjną kontrolę według nowej ustawy zastępują: nadzór sanitarny władz zdrowia i urzędy opieki. Dawniejsze przepisy, zezwalające na przebywanie prostytutek tylko w pewnych dzielnicach, lub na pewnych ulicach zostały zniesione. Również zniesiono i domy publiczne. Nadzór policyjny nad prostytutkami ogranicza się tylko do przestrzegania zachowania spokoju, bezpieczeństwa i porządku. Jednak władze sanitarne korzystają przy przeprowadzeniu przymusowego badania i leczenia z pomocy policyjnej. W walce z chorobami wenerycznemi w Niemczech poradnie się bardzo zasłużyły. Poradnie te są założone i utrzymywane bądź przez krajowe zakłady ubezpieczeniowe, bądź przez samorządy miejskie. Zakłady krajowe ubezpieczeniowe, które już od dawna były czynne w walce z gruźlicą i alkoholizmem, podjęły także akcję zwalczania chorób wenerycznych. Urządzono więc w większych miastach poradnie, które zasadniczo leczeniem się nie zajmowały, miały natomiast zadanie opiekować się leczeniem i starać się, aby to leczenie kosztem odpowiedzialnych za ubezpieczenie czynników się odbywało. Mają te poradnie obowiązek bezpłatnego zbadania każdego, kto podejrzewa siebie o chorobę weneryczną. Nowa ustawa nie nakazuje poradniom koniecznego wywiadu w kierunku źródła zakażenia. Jednak tak poradnie, jak urzędy zdrowia i opieki starają się, nie wywierając przymusu, wywiedzieć się o przyczynach, które zakażenie spowodowały. W celu zapobiegania zakażeniu przez osoby, pozostające w leczeniu, mogą poradnie posyłać do ich mieszkań swój personal pomocniczy a także posługiwać się w tym celu pielęgniarkami urzędów opieki, lub urzędów dobro-

czynnościowych. Ponieważ tak gminy, jak i kasy chorych są zainteresowane w jak najwcześniejszem leczeniu chorych wenerycznie, starają się o jak najwydatniejszą pracę poradni.

W Nadrenji utworzono dwanaście poradni, a mianowicie najpierw pięć w siedzibach władz powiatowych, to jest w Düsseldorfie, Kolonji, Koblencji, Akwizgranie i w Trewirze, a następnie w większych miastach, jak w Elberfeldzie, Essen, Duisburgu, Krefeldzie, Bonn, Kreuznach i w Saarbrücken. W siedmiu poradniach kierownikami byli lekarze specjaliści, w czterech lekarze urzędowi, a w jednej lekarz praktykujący. Przy obsadzaniu tych stanowisk zakład ubezpieczeniowy porozumiewa się z miejscowym związkiem lekarzy, aby zapewnić dla poradni poparcie ogółu lekarzy. Zarządzenie leczenia szpitalnego wydaje poradnia. Do poradni przychodzą nietylko chorzy dobrowolnie się zgłaszający, ale także przysłani przez lekarzy prywatnie ordynujących, lub Kasy chorych. Gdy chory wenerycznie, będący członkiem Kasy chorych, zgłosi się do swego lekarza, to ten z pisemnem określeniem rodzaju choroby przesyła chorego do poradni. Stamtąd po stwierdzeniu potrzeby leczenia zostaje odesłany z powrotem do tego samego lekarza w celu leczenia na koszt zakładu ubezpieczeniowego. Po ukończeniu leczenia przedkłada lekarz sprawozdanie o długości, przebiegu i wyniku leczenia z dołączeniem wykazu kosztów. O ile chory zgłasza się do poradni bez polecenia lekarza, to postępuje się tak samo, poradnia zaś pozwala na wolny wybór lekarza. Jednak zakład ubezpieczeniowy pokrywa tylko wtedy koszta, jeżeli poradnia uzna leczenie za konieczne. Dla każdego chorego wystawia poradnia kartę choroby, (dla mężczyzn czerwoną, dla kobiet zieloną), w której podczas nadzoru całego leczenia wpisuje uzupełnienia.

W razie zmiany miejsca pobytu chorego, karta zostaje przesłana do poradni, w okręgu której chory zamieszkał. Niektóre postanowienia ustawy niemieckiej mogą się okazać szkodliwemi dla zwalczania chorób wenerycznych. Obowiązek lekarzy donoszenia o chorych, znajdujących się w leczeniu, może będzie odstraszał chorych wenerycznie od lekarzy i zakładów leczniczych. Zaletą nowej ustawy jest nadanie poradniom pierwszorzędnego znaczenia, jak też i rozszerzenie ich działalności. Ilość poradni zostanie znacznie powiększona, gdyż w okręgu działania urzędu zdrowia musi być przynajmniej jedna poradnia. Odpowiedzialność za działalność poradni mogą ponosić zakłady krajowe ubezpieczeniowe, gminy, lub uniwersytety. W większych miastach, oprócz poradni, mają być założone stacje ochronne (profilaktorja), czynne i w nocy. Zwalczanie więc chorób wenerycznych we wszystkich państwach europejskich nie ogranicza się tylko do leczenia w zakładach leczniczych, to jest w oddziałach szpitalnych i klinikach. Działa tam zwiększająca się ciągle ilość poradni, które mają na celu nie tyle leczenie, ile wykrywanie chorych i zachęcanie ich do leczenia.

Mająca w Krakowie powstać poradnia, jeżeli ma oddawać usługi społeczeństwu, to przedewszystkiem powinna uwzględniać te cele, jakiemi kierują się poradnie w innych państwach.

Trzeba więc rozejrzeć się w ilości i warunkach pracy. Czy tych chorych wenerycznych w Krakowie jest taka liczba, że poradnia miałaby podstawę istnienia i działania. Jeżeli zbadamy materjał statystyczny, jaki nam przedstawiają zakłady lecznicze w ostatnich trzech latach, to znajdziemy w rocznem przecięciu 1.000 chorych wenerycznie, leczonych w zakładach cywilnych, a 2.500 w szpitalu wojskowym. Do tych cyfr trzeba jeszcze dodać przynajmniej 30% leczonych w Kasach chorych i prywatnie.

Najsłabszą ilościowo chorobą jest wrzód miękki, bo trafia się zaledwie kilkadziesiąt wypadków rocznie tej choroby.

Powszechne prawie mniemanie, że choroby weneryczne w stosunku do czasów przedwojennych w Krakowie się znacznie zmniejszyły, jest niezgodne z prawdziwym stanem. Statystyka, którą zebrałem za dziesięć lat przedwojennych, wykazywała ogólną liczbę 19.280 chorych. Za ostatnie trzy lata statystyka, obejmująca te same zakłady, a więc klinikę dermatologiczną, oddział szpitalny i szpital wojskowy, wykazuje 10.117 chorych. Przy uwzględnieniu przyrostu ludności zmniejszenie ogólnej liczby chorych wenerycznych w stosunku do lat przedwojennych na podstawie tej statystyki jeszcze nie występuje.

W roku zeszłym donoszono z różnych państw europejskich o silnem zmniejszeniu się chorób wenerycznych, a zwłaszcza kiły. Niektórzy z autorów byli nawet skłonni do przypuszczania, że jeżeli to zmniejszanie się kiły w dalszym ciągu będzie postępowało, to ta choroba, będąca dotąd taką plagą ludzkości zaniknie i może tylko w pewnych krajach w nielicznych wypadkach będzie się pojawiać. Chcąc wyjaśnić przyczyny tego zmniejszania wskazywali autorzy (Düring, Delbanco, Herzheimer, Ehlers, Blaschke) na zależność tych chorób, jako zakaźnych, od pewnych praw epidemjologicznych.

Więcej uznania znajduje zapatrywanie, że zmniejszanie się chorób wenerycznych spowodowane jest postępem wiedzy, ułatwiającym rozpoznawanie i leczenie tych chorób przez zastosowanie wielkich epokowych odkryć Schaudinna, Wassermanna, Erlicha. Nie mało przyczyniają się obecne urządzenia zdrowotne i poradnie, ułatwiające leczenie w większej liczbie chorych. Według zapatrywania niektórych autorów, jak A. Busckego, M. Gumperta, E. Langera, zmniejszenie się tych chorób w ostatnich latach powoduje nie tylko leczenie salwarsanowe, ale także obecne powojenne warunki ekonomiczne. W dawnych bardzo czasach dwukrotnie występowało tak wielkie zmniejszenie kiły, że żyjący w tych czasach lekarze przewidywali w przyszłości trwałe zniknięcie. W początkach szerzenia się tej choroby ogólne uznanie znajdowało stosowanie znakomicie działającej rtęci, ale wnet podniesiono zarzuty przeciw stosowaniu, a zwłaszcza nadużywaniu tego środka. Wprowadzono więc w leczenie środki pochodzenia roślinnego, sprowadzane z Ameryki, a głównie gnajak, zarazem ograniczono bardzo w leczeniu stosowanie rtęci i wykazano w roku 1520 pierwsze zmniejszenie się choroby, a więc w kilkadziesiąt lat po epidemicznem pojawieniu się kiły w Europie. Po raz drugi spostrzeżono to samo około roku 1830. Poprzednio był okres bardzo silnego stosowania rtęci, a wyrazem największego nasilenia były leczenia ślinotokowe i głodowe Louvriera i Rusta. Liczne zarzuty, jakie stawiano temu leczeniu, spowodowały, że przyjęło się ogólnie leczenie rtęciowe t. zw. pojedyncze, ograniczające znacznie ilość tego środka. Również od czasu rozpowszechnienia się leczenia salwarsanowego

Zestawienie ilości chorych wenerycznych w Krakowie.

Kiła.

rok	Szpital św. Łazarza wyszło	Szpital św. Łazarza zmarło	Szpital św. Łazarza razem	Szpital wojskowy wyszło	Szpital wojskowy zmarło	Szpital wojskowy razem	Razem	Rzerzączka i wrzód miękki Szp.Łaz.	Rzerzączka i wrzód miękki Szp.woj.	Rzerzączka i wrzód miękki Razem	Ogólna ilość
1901	634	3	637	260		260	897	421	541	962	1859
1902	488	1	489	208		208	697	416	579	995	1692
1903	551	5	556	203		203	759	439	442	881	1640
1904	447	3	450	268		268	718	398	446	844	1562
1905	687	4	691	371		371	1062	532	697	1229	2291
1906	819	7	826	291		291	1117	657	625	1282	2399
1907	759	2	761	203		203	964	591	550	1141	2105
1908	733	2	735	192		192	927	452	437	889	1816
1909	678	4	682	281		281	963	465	549	1014	1977
1910	539	1	540	328		328	868	583	488	1071	1339
Razem	6335	32	6367	2605		2605	8972	4954	5354	10308	19280

Rok	LECZNICA	Kiła	Rzerzączka	Wrzód miękki	Razem	Ogółem
1925	Klinika	166	12	18	196	3.736
	Szpital św. Łazarza	562	325	2	889	
	Szpital wojskowy	1774	864	13	2651	
1926	Klinika	137	21	1	159	3.335
	Szpital św. Łazarza	489	308	32	829	
	Szpital wojskowy	1372	961	14	2347	
1927	Klinika	187	66	33	286	3.646
	Szpital św. Łazarza	477	284	3	764	
	Szpital wojskowy	1478	1113	5	2596	
—	—	6642	3954	121	10717	10.717

znacznie ograniczono stosowanie rtęci. Matthias, O. Rosenthal i inni nie wysuwają żadnych wniosków z tych faktów, wykazujących w trzech tak odległych od siebie okresach czasu, równocześnie występujące z ograniczeniem stosowania rtęci zmniejszanie się kiły.

Kiła pod wpływem obecnego leczenia zmieniła swój charakter i wygląd. Bardzo rzadko widzi się obecnie rozległe wrzody pierwotne, a prawie nigdy nie spostrzegamy wrzodów żrących fagadenicznych, rozszerzających się w głąb lub na powierzchni. Zwykle to, co obecnie spostrzegamy u chorych, przedstawia owrzodzenia bardzo nieznaczne, często przyjmujące postać powierzchownych nadżerek. Wrzody te często goją się nawet bez leczenia swoistego, a tylko badanie drobnowidowe lub badanie krwi wykrywa ich tło i znaczenie. Doświadczenie jednak uczy, że kiła o takim łagodnym przebiegu z początku nie leczona, albo nieodpowiednio leczona, prowadzi częściej, jak dawniej, do ciężkich schorzeń układu nerwowego centralnego, wcześnie, bo nawet po kilku latach od czasu zakażenia występujących. Ten więc łagodniejszy przebieg kiły w początkach może być powodem, że wielu chorych przez czas dłuższy nie zwraca się o pomoc lekarską, a nawet nie wie o swej chorobie. Badania krwi u kandydatek na mamki wykazało, że duży procent kiły udawało się w ten sposób wykryć. A zatem tu już jasno występuje jeden z celów poradni. Osoby zgłaszające się pouczać o znaczeniu owrzodzeń nawet najmniejszych, jakie kiedykolwiek na częściach rodnych miały i zachęcać do poddania się badaniu krwi, co w poradni bezpłatnie powinno być wykonywane. Na pierwszem miejscu musi być uwzględniony łatwy i dyskretny dostęp do poradni. Jeszcze ciągle te choroby należą u nas do chorób wstydliwych, z któremi trzeba się ukrywać, aby nikt się nie dowiedział, że dana osoba jest wenerycznie chora, gdyż to przedstawia wielkie niebezpieczeństwo narażenia swej opinji. Dlatego tylko pewien procent chorych wogóle się leczy. Oprócz tego wchodzi w rachubę bardzo ważny czynnik, a mianowicie koszta leczenia. Dużo jest przecież osób w Krakowie, a zwłaszcza z inteligencji zubożałej, dawnej średniej klasy, które nie ubezpieczone, nie należąc do Kasy chorych, nie mogą sobie pozwolić na kupowanie tak drogich obecnie środków leczniczych. Dla nich więc nawet bezpłatna porada nie przedstawia drogi leczenia. Takim osobom poradnia powinna udzielać bezpłatnie lekarstw, których celowe użycie w domu musi kontrolować odpowiednio wyszkolony personal poradni. Poradnia nie może i nie powinna stanowić konkurencji w leczeniu tak lekarzom ordynującym prywatnie, jak i zakładom leczniczym. Objaśnienia i zbadania nie należy odmówić nikomu, gdy jednak badanie stwierdzi chorobę weneryczną, to obowiązkiem poradni jest chorych biednych po zaopatrzeniu w potrzebne środki lecznicze kierować dla leczenia do zakładów leczniczych, to jest do kliniki, lub oddziału szpitalnego. Należy także w następnym czasie zasięgnąć dokładnych informacyj, czy ten chory się leczy. Zatem właściwym celem poradni jest rozszerzenie tego nadzoru nad wszystkimi, u których poradnia stwierdziła chorobę weneryczną. Do tego celu zdążając, trzeba zastosować bardzo taktowne i dyskretne postępowanie odpowiednio wyszkolonego personalu poradni. W przeciwnym razie poradnia, zamiast stać się źródłem zachęty do leczenia, odstraszałaby mających zamiar korzystać z jej usług. Niejednokrotnie ustne objaśnienie i pouczenie co do zachowania się podczas leczenia wystarczy. Wiemy bowiem z doświadczenia praktycznego, jak często chorzy zapominają, lub przekraczają udzielone wskazówki. Dlatego też potrzebne są pisemne objaśnienia i pouczenia, które jednak nie zawsze mogą odpowiadać ułożonemu z góry szematowi. Trzeba przy tem uwzględniać warunki życia i pracy chorego, aby celowe leczenie ich nie utrudniało, tylko o ile możności dało z niemi się uzgodnić. W razie wyjazdu chorego trzeba dać możność korzystania z usług poradni nawet drogą korespondencji, jeżeli chodzi o zasięganie porady co do dalszego postępowania i leczenia. Usług w poradni należy udzielać wszystkim, tak mężczyznom, jak i kobietom i dzieciom. Im więcej zaufania zyska poradnia, tem więcej osób będzie korzystało z jej usług i tem więcej będzie się rozszerzał zakres działania. Będą więc zgłaszać się i osoby zdrowe w obawie, czy nie uległy zakażeniu. W poradni powinny być takie osoby dokładnie zbadane, następnie należy u nich wykonać miejscowe odkażenie i pouczyć jakie zabiegi zapobiegawcze mają stosować przy narażaniu się na zakażenie. Aby poradnia mogła być dostępną dla wszystkich, należy oznaczać godziny przyjęć w porze wieczornej, w czasie wolnym od zajęć. Dużą pomocą i zachęceniem do korzystania z usług poradni będą odpowiednie odczyty

popularne dla szerszego ogółu. Przedmiotami tych odczytów powinny być objaśnienia o chorobach wenerycznych, znaczenie tych chorób pod względem rodzinnym i społecznym. Do dzielnych środków pomocniczych należy i popularne piśmiennictwo, które u nas jest jeszcze bardzo ubogie, ale niektóre broszury są bardzo dobre, jak np. Lenartowicza „Czem są i czem grożą choroby weneryczne".

Nasze miasto ma obowiązek urządzenia poradni i z tego względu, że w obecnych ciężkich warunkach materjalnych duży procent chorych wenerycznie zupełnie się nie leczy i przedstawia groźne niebezpieczeństwo rozszerzenia się tych chorób w przyszłości.

Jeżeli akcja zwalczania chorób wenerycznych zapomocą poradni jest rozpowszechnioną na całym świecie, nie możemy pracy, która i tak przy wprowadzeniu ustawy Prezydenta Rzeczypospolitej na nas spadnie, dalej odkładać.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

L. M. U. P. 5099/29.

Sprawa wstępu do Rzeźni m.

OBWIESZCZENIE.

W sprawie wstępu do Rzeźni m. uchwalił Magistrat na posiedzeniu dnia 3 lipca 1929 znieść rozporządzenie z dnia 11-go lutego 1914 r. L. 710/akc., a natomiast wydać nowe rozporządzenie następującej treści:

1. Wstęp do Rzeźni m. dozwolony jest zasadniczo na podstawie legitymacyj, wzgl. kart wstępu, wydanych przez Zarząd Rzeźni m., lub na podstawie kwitów na wymienioną niżej opłatę, lub zakupiony towar.

Wyjątek stanowią i mają wolny wstęp: osoby, mieszkające na terytorjum Rzeźni, osoby, pełniące tam obowiązki służbowe, jak lekarze weterynaryjni, trychonoskopistki, służba Rzeźni i Targowicy m., personal hali maszyn, personal Miejskiej Wyrobni Mydła, funkcjonarjusze gminni i państwowi, mający do załatwienia interesa służbowe (policja państw., woźni, listonosze), członkowie komisyj gminnych.

2. Legitymacje dla rzeźników i masarzy, handlarzy bydła, handlarzy skór, łoju etc. wydaje Zarząd Rzeźni na podstawie przedłożonych kart, lub patentów przemysłowych, legitymacje zaś dla czeladników, pomocników i robotników, zatrudnionych w przemyśle rzeźniczo-masarskim, tudzież dla osób, zajętych w składach skór, lub innych przemysłach na żądanie dotyczących pracodawców.

Legitymacje dla rzeźników i masarzy, oraz dla ich personalu są bronzowe, dla handlarzy i ich pracowników czarne.

3. Starający się o legitymacje mają dostarczyć fotografję danej osoby i złożyć tytułem zwrotu kosztów legitymacji po 50 gr.

4. Legitymacje ważne są do końca danego roku kalendarzowego, a na rok następny muszą być przedłużone.

W razie zwolnienia pracownika z zajęcia w ciągu roku, obowiązani są pracodawcy legitymacje dotyczącym pracownikom odebrać i zarządowi Rzeźni zaraz zwrócić.

5. Osobom, które mają w obrębie Rzeźni do załatwienia sprawy, będące w związku z ubojem (chwilowo zajęci czeladnicy, poganiacze), wydaje zarząd Rzeźni bezpłatnie białe karty wstępu, osobom zaś, chcącym zwiedzić zakład lub rozmówić się z osobami, zajętemi w Rzeźni różowe karty wstępu za opłatą 50 gr.

6. Zwiedzanie zakładu winno się odbywać w towarzystwie funkcjonarjusza Rzeźni m.

7. Karty wstępu zaopatrzone są datą i ważne są tylko na ten dzień, na który opiewa data.

8. Przy opuszczaniu Rzeźni m. karty wstępu winny być zwrócone organowi, pełniącemu służbę w bramie.

9. Handlarze mięsa prowincjonalnego legitymują się kwitem na opłatę oględzinową. Kwit ten daje także prawo wstępu do części hali, przeznaczonej na sprzedaż mięsa.

Handlarz mięsa może mieć ze sobą pomocnika.

Wozy, przywożące mięso winny zaraz po wyładowaniu Rzeźnię opuścić.

10. Osoby, idące lub jadące po lód, mydło, lub mączkę, legitymują się również kwitami za zakupiony towar.

O tem zawiadamia się strony interesowane z nadmienieniem, że rozporządzenie to wchodzi w życie dnia 20 lipca 1929 r.

Kraków, 3 lipca 1929 r.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. VII. 10535/1929.

Ustanowienie drugiego dworca dla autobusów.

ROZPORZĄDZENIE.

Na podstawie przepisów § 102 lit. d. Statutu dla stoł. król. miasta Krakowa z dnia 6 października 1901 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 108 i art. 4 „Przepisów o używaniu i ochronie ulic, oraz o ruchu ulicznym w stoł. król. mieście Krakowie" z dnia 14 czerwca 1927 L. B. P. 7069/27, wydaje Magistrat ze względów porządkowych i komunikacyjnych następujące zarządzenie:

Dla autobusów, jeżdżących na linjach, które łączą Kraków z innemi miejscowościami, wyznacza się jako drugą stację autobusową na obszarze miasta placyk, położony w Dzielnicy XXII. przy zbiegu ulicy Staromostowej i Sokolskiej. Dojazd autobusów do tej stacji odbywać się ma ul. Staromostową, a odjazd z niej ul. Sokolską.

Placu przeznaczonego na stację nie wolno zanieczyszczać, nie wolno tam również przeprowadzać żadnych napraw autobusów, dokonywać mycia wozów, czyszczenia, smarowania itp.

Wszelkie tego rodzaju czynności należy uskuteczniać w garażach.

Postój autobusów na ulicach i placach miasta poza miejscami wyznaczonemi na stacje autobusowe jest zakazany.

Prowadzenie i utrzymanie stacji powierza Magistrat Polskiemu Związkowi Turystycznemu w Krakowie.

W swoim czasie wyda Magistrat odpowiedni szczegółowy regulamin, dotyczący utrzymania stacji autobusowej i ruchu wozów na niej.

Do czasu wejścia w życie powyższego regulaminu, przedsiębiorcy, względnie kierowcy autobusowi winni stosować się do zarządzeń kierownika, ustanowionego przez Polski Związek Turystyczny w zakresie porządku i ruchu wozów na stacji.

Wysokość opłat, pobieranych tytułem należytości za używanie stacji, zatwierdza Magistrat.

Opłaty te pobierane będą przez organy zaopatrzone w tym celu przez Magistrat w odpowiednie legitymacje.

Niestosujący się do przepisów tego rozporządzenia karani będą po myśli art. 17 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365, względnie art. 21 i 21a) ustawy z dnia 7 października 1921 Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 656 w brzmieniu ustalonem Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 151 grzywną lub aresztem albo obiema temi karami łącznie.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa

dnia 10 lipca 1929 r.

Wykaz

konsensów budowlanych, wydanych w lipcu 1929 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. I.		
XX. Penitencjarze	bud. schodów żelbeton.	Mały Rynek 7	Caputa i Stadnicki	1298/29
Bank Spółdzielczy	bud. klozetów spłukiwan.	Marka 8	Stan. Bartza	1751/29
Walerjan Brachel	nadbud. II. i III. piętra i przebud. parteru i poddasza w ofic.	Florjańska 51	B. Bandurski	2010/29
Bernard Feilgut	bud. klozetów spłukiwan.	Szczepańska 5	Spójnia bud.	2077/29
Ignacy Pretzel	dobud. podręcz. kuchenki na I p. w podworcu	Florjańska 31	Józef Chmielewski	2537/29
Marjan Krzyżanowski	zamiana mieszkania stróża	Florjańska 24	S. Baum	2728/29
Polski Bank Eskont.	przebudowa portalu sklep.	Rynek Główny 24	Spójnia bud.	3114/29
Arcybractwo Miłosierdzia	dobud. parter. w podwórzu	Sławkowska 1	Jan Burzyński	3121/29
Fundusz emerytal. urzędników Kasy oszczędności	budowa windy osobowej	św. Tomasza Lhw. 259—260	Wertheim	5381/29
		Dz. III.		
Konwent OO. Cystersów	nadbudowa III p.	Retoryka 9	Inż. Stefan Polański	2813/29
Juda Hudes	nadbudowa III p.	Felicjanek 21	Zygmunt Prokesz	4242/29
SS. Felicjanki	dobudowa i przebudowa kuchni studenckiej	Smoleńsk 2	Inż. Filipkiewicz	5306/29
Lewkowicz	budowa windy osobowej	Smoleńsk L. sp. 13	Wertheim	5382/29
		Dz. IV.		
Józef Mentzel	budowa bramy wjazdowej	Dolnych Młynów 7	Józef Bereta	3317/29
Uniwers. Jagiell.	przebudowa wychodków i stróżówki	Garbarska 7	J. Wallis	4132/29
Dr. Leon Kopf	adaptacje w klatce schod.	Sobieskiego 1	Zygmunt Prokesz	4448/29
Bratnia Pomoc Stud. U. J.	adaptacje tuszów w suter.	Jabłonowskich 10/12	Adam Ślęzak	4509/29
		Dz. V.		
Katarzyna Jaroszyńska	nadbud. II p.	Szlak 29	Józef Merenda	3107/29
		Dz. VI.		
Henryk Appel	wewnętrzna przebud. mieszkania, klatki schod. i wychodków spłuk.	Łazarza 11	Edward Skawiński	2564/29

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. VI.		
Markus Friedmann	budowa wychodków	Dwernickiego 1	Edmund Oraczewski	4848/29
		Dz. VII.		
Ludwika Krzymińska	nadbudowa III p.	Starowiśina 1	Inż. Ryszard Hoffmann	1059/29
Salomea Rozalja Kemplerowa	budowa pralni na poddaszu	Dietlowska 48	Inż. B. Zimmermann	3070/29
Michał Fränkel	przebudowa ustępów	św. Sebastjana 3	Izydor Kurzer	3418/29
		Dz. VIII.		
S. H. Storch i Ska	przebudowa wychodków na klozety spłuk.	Starowiślna 50	Samuel Singer	1327/29
Szymon Briefel i Michał Koch	budowa domu IV piętrow.	Starowiślna 64	Samuel Singer	1565/29
Abraham Eintracht	budowa klozetów spłuk.	Kupa 3—5	Adam Czunko	1662/29
Róża Sielberstein	budowa klozetów spłuk.	Mostowa 1	Inż. Salom. Feldmann	1732/29
Izaak Halbenstam	budowa klozetów spłuk.	Kupa 7	Zygmunt Szufa	1872/29
Róża Blatt	nadbudowa od podwórza II i III p. nad całym budynkiem front.	Dietla 107	Izydor Goldberger	2029/29
Józef Steif	przebudowa wychodków na klozety spłukiwane	Dietlowska 35	Józef Steif	2174/29
Abraham Friedmann	obniżenie sklepienia piwnic	Brzozowa 18	Leon Feniger	2388/29
Berisz Weinberg	budowa IV piętr. domu	Skawińska i Boczna Lwh. 665 i 667	Zygmunt Prokesz	2640/29
Emanuel Taube	przebudowa ustępów na klozety spłukiwane	Szeroka 17	Antoni Dostal	2748/29
Sara Wohlhändler	nadbudowa mieszkania na poddaszu	Szeroka 34	Inż. Zygmunt Prokesz	2817/29
Maurycy Günz	budowa III p. domu frontowego i I p. oficyny	Wawrzyńca l. kat. 731/8	Izydor Goldberger	3082/29
Markus Leser	budowa klozetów i łazienek na I i II piętrze	Sebastjana 34	S. Baum	3089/29
Inż. Ferdynand Poss	nadbudowa III p. ofic.	Starowiślna 41	Henryk Rittermann	3294/29
Hirsch Sybirski	budowa IV p. domu	boczna Skawińskiej Lwh. 665	Zygmunt Prokesz	3425/29
Hirsch Sybirski	budowa IV p. domu	boczna Skawińskiej Lwh. 665	Zygmunt Prokesz	3426/29
Hirsch Sybirski	budowa IV p. domu	boczna Skawińskiej Lwh. 665	Zygmunt Prokesz	3427/29
Markus Steiner	adaptacje mieszkania na I piętrze	Bartosza 3	Edward Skawiński	3530/29

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. VIII.				
Elka Ryfka Hirschberg	budowa klozetów spłuk.	Brzozowa 4	Łazarz Rock	4053/29
Towarz. Dobroczynności	nadbudowa I p. w lewem skrzydle	Koletek 12	Roman Stadnicki	4398/29
Chaim Reich	dobud. III piętrowej prawej oficyny, oraz budowa klozetów	Dietlowska 56	Łazarz Rock	4498/29
Meilech Rubinstein	bud. klozetów i łazienek	Starowiślna 21	Łazarz Rock	4499/29
Dz. X.				
Władysław Baranowski	nadbud. I piętra	Twardowskiego 16	Jan Kolesiński	2417/29
Józef i Teresa Batko	budowa izby dla robotnik.	Twardowskiego 28	—	4784/29
Władysław Rożen	budowa I piętr. domu	Zielna L. kat. 202/5	Stanisław Juszczyk	5132/29
Dz. XI.				
Hermann Fefermann	budowa II piętra w oficynie i przebudowa ustępów na spłukiwane	Barska 5	S. Baum	3280/29
Ks. Zygmunt Kulig	nadbudowa I piętra	Konfederacka 16 i 18	Władysław Stupnicki	5374/29
Iskierski i Łukasiewicz	budowa przyziemnego domu z suter.	Polna 3	Aleks. Skryłoszański	5475/29
Dz. XII.				
Roman Weindling	budowa domu IV piętr.	Al. Krasińskiego 26	Inż. R. Weindling	10983/28
Władysław Meresiński	budowa I p. oficyny	Ujejskiego l. kat. 1816/11	Józef Wilczyński	2235/29
Dz. XIII.				
Jan Legutko	budowa parterowego domu z suter. i poddaszem	Królowej Jadwigi 26	Józef Wilczyński	4306/29
Dz. XIV.				
Jan Matyska	bud. prowiz. kiosków	Czarnowiejska 41	Stanisław Bartz	4310/29
Jan Wolny	bud. stajni, szopy i chlewów	Czarnowiejska 38	Stanisław Bartz	4151/29
Dz. XV.				
Marja Konik	budowa I-go piętr. na domu parterowym w oficynie	Juljusza Lea 81	Jan Merenda	2238/29
Michał Kleinmann	bud. domu I piętr. oraz part. stajenki	Racławicka 18	Adam Czunko	2270/29

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. XVI.		
Aleksandra Helnerówna	dobudowa domu parterowego z poddaszem	Bronowicka 40	Edward Skawiński	2393/29
		Dz. XVII.		
Antoni Gargul	budowa części domu part.	Zdrowa 5	Tomasz Bujas	2072/29
Marjan Janicki	budowa I piętr. domu z poddasz. oraz plany stajni	Zdrowa 24	Edmund Oraczewski	3542/29
Marja Sulikowska	przebud. stodoły i stajni	Mazowiecka 136	Ludwik Paciorkowski	4897/29
		Dz. XVIII.		
Andrzej Kumala	budowa domu I piętr.	Droga nad Białuchą L. kat. 121 i 122	Inż. Zyg. Prokesz	1491/29
Tomasz i Antonina Klasińscy	budowa parterowego domu z poddaszem	Sadowa lwh. 122 i 123	Józef Mitka	3400/29
Stanisław Paszkot	budowa domu I piętr. z poddaszem	Kujawska lwh. 58/9	J. Bereta	3739/29
Aleksander i Józefa Jelonkowie	budowa garażu	Kasprowicza 19	Edward Skawiński	4465/29
Karmelici Bosi	dobudowa kościoła	Rakowicka 18	Mączyński	4891/29
		Dz. XIX.		
Marja Mólowa	budowa kiosku z 2-ma sklepami	Mogilska 39	Edward Skawiński	2390/29
Wytwórnia sygnałów i urządzeń kolejowych	budowa domu II piętr.	Cystersów 16	Inż. H. Rittermann	4662/29
		Dz. XXI.		
Władysław Tobola	budowa domu przyziemn.	Sarmacka l. kat. 815/3	Wład. Warczewski	1871/29
Ignacy i Zofja Skowronek	przebud. stajni na mieszk. i dobudowa izby	Sarmacka 18	Karwat Józef	1903/29
Stanisław Cebera	budowa I piętra na przyziemnym domu i dobud. I piętr. oficyny	Gromadzka 91	Antoni Dostal	2882/29
Jan i Marja Korpal	budowa przyziemn. domu	Rybitwy l. kat. 588/2	„ „	3399/29
Mateusz Rybka	budowa przyziemn. domu	Golikówka 82	„ „	4040/39
Marja Pająk	nadbudowa I p. i przebudowa przyziemnego domu	Prokocimska 17	„ „	4737/29

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XXII.				
Dora Pacanower	budowa II i III piętra na I-no piętrowym domu	Kalwaryjska 64	Ludwik Paciorkowski	3531/29
Józef Bernard Kluger	budowa II piętr. klozetów	Lwowska 26	Zygmunt Grünberg	3613/29
Gmina miasta Krakowa	budowa kotłowni i szopy na aparat dezynfekcyjny	Nadwiślańska 4	Roman Stadnicki	4016/29
Izaak Korn	budowa klozetów II piętr.	Zamoyskiego 47	Izydor Kurzer	4022/29
Gmina miasta Krakowa	budowa ustępów w kolonji dla bezdomnych	Zamoyskiego 47	Czesław Boratyński	4249/29
Katarzyna Jarzynowa	budowa sklepu i magazynu	Wadowicka 44	L. Paciorkowski	4750/29
Samuel Vogler	przebudowa schodów na kamienne	Wielicka 4	Antoni Dostal	4773/29
Piotr Słomka	budowa baraku	Aleja pod Kopcem Lwh. 682	Zygmunt Prokesz	5006/29
Jakób i Sara Zollmann	budowa I piętr. prawej oficyny	Kalwaryjska 26	Ludwik Paciorkowski	5215/29
Fana Landberger	przebudowa sionki na kuchnię	Kalwaryjska 43	Aleksander Sołtys	5473/29
Henryk Gottlaub	budowa I i II piętra	Janowa Wola 5	Inż. Zygm. Prokesz	5531/29
Spadkobiercy ś. p. Michała Ludwika Dobrowolskiego	budowa ustępów	Plac Lasoty 8	Antoni Dostal	5748/29

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

Król Eugenjusz Inż., z dniem 16 czerwca 1929 r. mianowany prow. referentem Budownictwa m. Oddz. B. w VIII. gr. upos. (L. Pr. 6211/29).

Adamczyk Franciszek, prow. pomocnik Wodociągu m. mianowany z dniem 1 lipca 1929 r. dozorcą wodomierzy Wodociągu m. w XIV gr. upos. (L. Pr. 6947/29).

Paczut Adam, prow. pomocnik Wodociągu m. mianowany z dniem 1 lipca 1929 r. woźnym Wodociągu m. w XV. gr. upos. (L. Pr. 6130/29).

Schab Joachim mianowany z dniem 1 lipca 1929 r. prow. dezynfekcjonarjuszem miejskim w XIV. gr. upos. (L. Pr. 13807/27).

Tokarski Wojciech mianowany z dniem 1-go czerwca 1929 r. prow. strażakiem M. Straży Pożarnej w XV. gr. upos. (L. Pr. 5639/29).

Zakrzewski Jan mianowany z dniem 15 lipca 1929 r. prow. strażakiem M. Straży Pożarnej w XV. gr. upos. (L. Pr. 3977/29).

EMERYTURY.

Sroczyński Ignacy, komisarz Magistratu przeniesiony z dniem 1 lipca 1929 r. w stały stan spoczynku. (L. Pr. 5904/29).

Światłoń Apolinary, woźny miejski przeniesiony z dniem 1 lipca 1929 r. w stały stan spoczynku. (L. Pr. 4044/29).

Wijas Jan, woźny miejski przeniesiony z dniem 1 lipca 1929 r. w stały stan spoczynku. (L. Pr. 3051/29).

Zawada Paweł, odźwierny Rady miejskiej przeniesiony z dniem 1 lipca 1929 r. w stały stan spoczynku. (L. Pr. 4819/29).

Madej Jan, prow. zastępca dozorcy hali targowej otrzymał z dniem 1 maja 1929 r. zaopatrzenie w drodze łaski. (L. Pr. 3147/29).

Schrank Anna, wdowa po emer. strażniku M. U. P. O. i P. P. otrzymała z dniem 1 czerwca 1929 r. pensję wdowią. (L. Pr. 7820/29).

Żupnikowa Katarzyna, wdowa po emer. robotniku Elektrowni m. otrzymała z dniem 1 lipca 1929 r. zaopatrzenie w drodze łaski. (L. Pr. 6373/29).

Żurowska Karolina, wdowa po robotniku Elektrowni m. otrzymała z dniem 1 maja 1929 r. zaopatrzenie w drodze łaski. (L. Pr. 5161/29).

ZMARLI.

Bartys Michał, laborant M. Pracowni Chemicznej zmarł dnia 15 czerwca 1929 r. (L. Pr. 6939/29).

Schrank Jan, emer. strażnik M. U. P. O. i P. P. zmarł dnia 30 maja 1929 r. (L. Pr. 6372/29).

Żupnik Andrzej, emer. robotnik Elektrowni m. zmarł dnia 20 maja 1929 r. (L. Pr. 6373/29).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie Rady miejskiej 221, w kad. XVII, dnia 7 czerwca 1929 r.

Obecni: *Prezydent m.* Inż. Karol Rolle.
Wiceprezydent m. Witołd Ostrowski.
„ Dr. Ludwik Schneider.
„ Dr. Ignacy Landau.
Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **68.**
Początek posiedzenia o godz. **6½** popoł.

Przed porządkiem dziennym.

Urlopy.

Rada miejska udzieliła urlopów wypoczynkowych: Prezyd. m. inż. Rollemu 3 tygodnie, Wiceprez. m. Ostrowskiemu 6 tygodni, Wiceprez. Dr. Wielgusowi 6 tygodni, radcom m. Dr. Rosenzweigowi 3 miesiące, Drozdowskiemu 2 miesiące, Inż. Sperro 2 miesiące, Breuerowi 4 tygodnie, Inż. Drobniakowi 2 tygodnie, Potuczkowi 6 tygodni, Dr. Marjanowi Starzewskiemu 6 tygodni, Dr. Szołayskiemu 4 tygodnie.

Wniosek nagły w sprawie dokończenia budowy Akad. Górn.

Sekretarz odczytał wniosek nagły rm. Inż. Drobniaka.

„Wskutek wstrzymania kredytów na wykończenie gmachu Akademji Górniczej w Krakowie, budowa tejże została wstrzymaną, wobec czego uniemożliwionem zostało przeniesienie katedr do nowego gmachu, a w następstwie tego opróżnienie budynków szkolnych ul. Loretańskiej, Smoleńskiej i Skałecznej.

Wobec powyższego Rada Miejska wzywa Prezydjum do podjęcia natychmiastowych energicznych kroków u Rządu celem wyjednania kredytów nieodzownych na wykończenie gmachu Akademji Górniczej".

Rm. Inż. Drobniak w dłuższem przemówieniu uzasadniał nagłość swego wniosku. W dyskusji nad tą sprawą zabierali głos rm. Kosobudzki, Holeksa, Rymar, i ks. Masny proponując wysłanie delegacji Rady miejsk. w tej sprawie do Warszawy, oraz by podjęto interwencję przy udziale wszystkich posłów i senatorów województwa krakowskiego.

Pozatem poruszono w dyskusji projekt przeniesienia Akademji Górniczej do Katowic, co podobno było przedmiotem obrad niedawno odbytej konferencji naczelników wydziałów w krak. Urzędzie wojewódzkim.

W odpowiedzi Przezydent Rolle zaznaczył, że z kwoty 500.000 zł., wstawionej do tegorocznego budżetu państwowego na budowę Akademji Górniczej, wyasygnowano dotąd tylko 50.000 zł., podczas gdy pierwsza rata powinna była wynosić 170.000 zł. Na razie niewiadomo, czy chodzi tu o zredukowanie kredytu, czy też o zmianę

dotychczasowego systemu asygnowania pieniędzy przez udzielanie kredytów miesięcznych, zamiast jak dotąd, kwartalnych. Prezydent Rolle stwierdza, że obawy o przeniesienie Akademji Górniczej do Katowic są nieuzasadnione.

Co się tyczy dokończenia budowy gmachu Ak. Górn. nie można wysuwać argumentu, jakoby gmach z powodu niedokończenia budowy popadał w ruinę, gdyż jest to nieprawdziwe. Budynek jest wewnątrz zupełnie ukończony łącznie z instalacjami, a brak jest jedynie posadzek. Zarząd budowy obrał słuszną metodę prac, kończąc gmach wewnątrz przed przystąpieniem do zewnętrznego wykończenia.

W końcu Prezydent Rolle zapowiedział, że korzystając z przyjazdu Ministra W. R. i O. P. Czerwińskiego do Krakowa na posiedzenie Akademji Umiejętności, uda się do niego z delegacją Rady m. dla przedstawienia sprawy Akademji Górniczej, oraz sprawy grożącego zwinięcia gimnazjum im. Sobieskiego.

W głosowaniu wniosek rm. Inż. Drobniaka jednomyślnie uchwalono.

Wniosek w sprawie założenia państw. szkoły dla kierowców samochodowych.

Sekretarz odczytał wniosek rm. Inż. Adelmana nast. treści:

„Kraków pod względem komunikacji autobusowej i samochodowej coraz więcej się rozwija i z tego powodu zwiększa się zapotrzebowanie kierowców i mechaników samochodowych. Dotychczas istnieją w Krakowie kursy prywatne dla kształcenia kierowców, lecz państwowej lub samorządowej szkoły Kraków nie posiada. Ponieważ należyte wykształcenie ze względu na bezpieczeństwo byłoby koniecznie potrzebne, dlatego stawiam następujący wniosek:

Rada miasta uchwali:

Uprasza się Prezydjum miasta, by zwróciło się do Ministerjum oświaty celem założenia szkoły dla kształcenia kierowców i mechaników samochodowych".

Wniosek powyższy uchwalono traktować regulaminowo.

Uzupełnienie Rady artyst.

Imieniem Prezydenta m. i Komisji Matki radca m. Dr. Tilles wnosi:

Na opróżnione miejsca w Radzie Artystycznej wybiera się dodatkowo:

1) radcę m. Inż. Artura Romanowskiego,
2) „ „ Inż. Władysława Kleinbergera,
3) „ „ Ks. Ludwika Kasprzyka.

Na członków fachowych zaprosić:

1) Arch. Franciszka Mączyńskiego,
2) „ Tadeusza Stryjeńskiego,
3) Dra Stanisława Tomkowicza.

Uchwalono.

Uzupełnienie Sekcji IV i Komisji łowieckiej.

Imieniem Prezydenta m. i Komisji Matki radca m. Dr. Tilles wnosi:

Rada miasta uchwali:

Przydziela się:

1) do Sekcji IV. inż. Drobniaka Franciszka, w miejsce śp. radcy m. Dr. Doboszyńskiego Adama,

2) do Komisji łowieckiej p. Wiceprez. m. Witołda Ostrowskiego w miejsce śp. radcy m. Dr. Doboszyńskiego Adama. (Lprez. 5692/29).

Uchwalono.

Porządek dzienny.

Tezy w sprawach mieszkaniowych i natychmiastowych zarządzeń na bieżący rok budowlany 1929.

Imieniem Prezydenta miasta oraz Sekcji I. radca m. Dr. Gross wnosi:

Rada m. uchwali:

I. Odnośnie do reskryptu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 5 kwietnia 1929 r. Nr. SG. 1878/3 w sprawie zamierzeń budowlanych Komitetów Rozbudowy na rok 1929 — należy się odnieść do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministerstwa Skarbu z przedstawieniem stanu rzeczy i wskazaniem na konieczność uwzględnienia nietylko tych budowli, które już dotąd korzystały z pomocy finansowej Banku Gospodarstwa Krajowego, lecz także budowli zaawansowanych, które na zasadzie uchwał, powziętych przez Komitet Rozbudowy w r. 1928, miały otrzymać kredyty budowlane z kontyngentu z r. 1929, zwłaszcza o ile się rozchodzi o budowę małych mieszkań i instytucje społeczne, względnie o gminę.

II. Że względu na to, że są bardzo szczupłe obecnie fundusze, (np. dla Krakowa wyznaczono na razie za miesiąc kwiecień i maj 210.000 złotych, które już rozdzielono) i nie wiadomo jakie będą dalej fundusze do dyspozycji, należy dołożyć wszelkich starań, ażeby obecny sezon budowlany nie był stracony i żeby nie spowodować kryzysu w budowie mieszkań, a mianowicie należy umożliwić korzystanie z kredytu prywatnego i z kredytu społecznego, w szczególności Kas Oszczędności. Kredyty te są oczywiście znacznie droższe, niż ulgowe kredyty budowlane bo dochodzą do 12-tu procent, a nawet 13 procent, jednakże na czas krótki płacenie tych procentów nie odgrywa roli i budowy nie wstrzyma, jeżeli się wie, że w późniejszym czasie będzie można uzyskać konwersję tych pożyczek na ulgowe i będzie można kalkulować czynsze na zasadzie ulgowego oprocentowania.

Należy tedy zwłaszcza w uwzględnieniu, że Rząd na rok 1930 zapowiada już prawidłowe udzielenie ulgowych pożyczek budowlanych przynajmniej w kontyngentach dotychczasowych, skorzystać z tego już teraz dla obecnego sezonu budowlanego w następujący sposób:

Komitet Rozbudowy krakowski przyznał już w roku 1928 pożyczki budowlane na kontygent za rok 1929 w wysokości około 2½ miljona złotych. Petenci, licząc się z temi pożyczkami rozpoczęli budowy, umieszczając tam częścią własny kapitał, częścią kapitał wypożyczony, który stosownie do przepisów miał być zwrócony z pożyczek ulgowych.

Długi bowiem budowlane licząc od dnia przyznania pożyczki przez Komitet rozbudowy mogą być spłacone z pożyczek ulgowych (§ 12 rozp. wykonawczego z dnia 3 listopada 1927 r. poz. 913).

Należy tedy zwłaszcza w tych wszystkich wypadkach, w których budowa już zaawansowała znacznie — dać petentom przyrzeczenie ze strony Banku Gospodarstwa Krajowego tej treści, że otrzymają pożyczki ulgowe na warunkach ogólnych do końca marca 1930 r. Mając takie przyrzeczenie — mogliby dotyczący petenci skończyć budowę i w tym celu uzyskać odpowiednie kredyty u prywatnych, w Kasach Oszczędności, ewentualnie w instytucjach społecznych etc. Oczywiście zastosować należy ustawową kolejność w realizowaniu pożyczek.

III. W związku z tem należałoby przyznać warunkowe uwolnienie od stempli, taksy intabulacyjnej etc. wszystkim skryptom i wogóle dokumentom budowlanym z tem, że uwolnienie stanowczo zostanie przyznane po przeprowadzeniu pożyczki ulgowej w Banku Gospodarstwa Krajowego.

IV. W związku z tem, należałoby ułatwić korzystanie z art. 28. rozp. Prezydenta Rz. P. o rozbudowie miast z dnia 22 kwietnia 1927 r. poz. 372. przez uwolnienie od wszytkich formalności — jakich się dotąd żądało — w szczególności mogłoby Ministerstwo z góry oświadczyć, że udziela zezwolenia wszystkim na korzystanie z art. 28, którzy odpowiedzą pewnym warunkom ogólnym, przez Ministerstwo ogłosić się mającym.

W obszernej dyskusji, jaka wywiązała się na ten temat zabierali głos rm. Przybyś, Dr. Müller, Dr. Bobrowski, Dr. Klimecki, Inż. Adelman, Dr. Emilewicz, Dr. Gross, poczem rm. Marski zgłasza wniosek:

„Wzywa się Prezydjum, aby gmina m. Krakowa nabyła skrawki gruntu od Skarbu Państwa przy ulicy Emaus celem ich rozsprzedaży potrzebującym ich dla celów komasacji swych parcel budowlanych.

W głosowaniu wnioski Sekcji I uchwalono.

Wniosek rm. Marskiego odesłano do Sekcji I.

Sprawa sporów sądowych.

Imieniem Sekcji III. rm. Dr. Oberlender wnosi:

Rada m. uchwali:

Reasumuje się uchwałę Rady miejskiej z dnia 29 maja 1923 r. i na podstawie § 82 statutu gm. dla miasta Krakowa

1) upoważnia się Sekcję III. prawniczą do załatwiania we własnym zakresie działania spraw, dotyczących sporów sądowych do wysokości wartości, względnie kwoty 40.000 (czterdzieści tysięcy) złotych;

2) upoważnia się p. Prezydenta m. do załatwiania w własnym zakresie działania spraw, dotyczących sporów sądowych, jeżeli wartość, względnie kwota nie przenosi 20.000 (dwudzieścia tysięcy) złotych.

(L. I. 1307/29).

Rm. Dr. Rosenzweig zgłasza wniosek:

„Wszystkie sprawy sądowe po zapadnięciu orzeczenia sądowego każdej instancji mają być przedłożone sekcji prawniczej do opinji co do dalszego toku instancji".

W głosowaniu wniosek rm. Dr. Rosenzweiga upadł.

Wniosek Sekcji III. uchwalono.

Upoważnienie Prezydenta m. i Sekcji I. do nabywania, wzgl. pozbywania w pewnych wypadkach gruntów miejskich.

Imieniem Sekcji I. rm. Dr. Tomasik wnosi:

Rada miejska uchwali:

Reasumuje się uchwały Rady miejskiej z dnia 12 marca 1922 r., 11 czerwca 1924 r. i 10 marca 1927 r. wsprawie upoważnienia p. Prezydenta m. i Sekcji I. do nabywania i pozbywania gruntów, a natomiast uchwala się co następuje:

I. Na podstawie § 82 statutu miejskiego upoważnia Rada miejska:

A) P. Prezydenta miasta do nabywania i pozbywania gruntów,

a) nienadających się do samodzielnego zabudowania, a znajdujących się między linjami regulacyjnemi i innemi parcelami,

b) albo koniecznych dla regulacji i urządzenia ulic oraz placów,

c) albo potrzebnych dla wyrównania granic,

d) albo wreszcie w celu uzgodnienia stanu faktycznego ze stanem hipotecznym — w przypadkach:

1) jeżeli obszar nabywanego, lub pozbywanego gruntu nie przekracza 200 (dwustu) metrów kwadrat., a wartość jednego metra kwadrat. nie przenosi 25 (dwudziestu pięciu) złotych w złocie w myśl rozporządzenia Prezydenta Rz. z dnia 13 października 1927 r. Nr. 88 poz. 790 Dz. U. Rz. P.,

2) bez tego ograniczenia, gdy chodzi o nabycie dla Gminy m. Krakowa gruntu pod ulice i place bezpłatnie, albo też ze zastrzeżeniem potrącenia jego wartości z kosztów urządzenia tych ulic i placów.

B) Sekcję I. ekonomiczną do nabywania i pozbywania gruntów wymienionych w punkcie A) w przypadkach:

1) jeżeli obszar nabywanego, lub pozbywanego gruntu nie przekracza 500 (pięćset) metrów, a wartość jednego metra kwadrat. nie przenosi 50 (pięćdziesięciu) złotych w złocie w myśl powołanego rozporządzenia,

2) bez tego ograniczenia, gdy chodzi o nabycie gruntu pod ulice i place.

II. Wydatki związane z powyższemi nabyciami nie mogą przekraczać kwot przewidzianych w budżecie.

III. Powyższe upoważnienie p. Prezydenta miasta względnie Sekcji rozciąga się także na przypadki, kiedy Gmina m. Krakowa w zamian za grunty nabywane na wyżej wymienione cele odstępuje grunty gminne na te cele nieprzeznaczone.

IV. Jeżeli ze względu na większą wartość nabywanych, lub odstępowanych gruntów wymagane jest zezwolenie władzy przełożonej w myśl obowiązujących przepisów, Rada miejska zastrzega sobie powzięcie dotyczącej uchwały.

V. Do podpisania umów i dokumentów w powyższych sprawach upoważnia się obok p. Prezydenta m. względnie jego zastępcy, pp. radców m. Inż. Franciszka Drobniaka i Dr. Józefa Muczkowskiego, a w razie przeszkody Dra Stanisława Klimeckiego i Dr. Ludwika Merza, względnie innych upoważnionych wogóle do podpisywania kontraktów. (L. 3838/1929 I.)

Rm. Dr. Rosenzweig wnosi, aby całą sprawę

odesłać do Sekcji III. Prezyd. Rolle przychylając się do tego wniosku odsyła omawiane wnioski do Sekcji III.

Rm. Dr. Müller wnosi, by z uwagi na nieskończone dochodzenia w Elektrowni m. sprawę zamknięcia rachunkowego Elektrowni m. i sprawę kredytu dodatk. na zakupno 2 nowych kotłów parowych dla Elektrowni miejsk. odesłać do Komisji zakładów przemysłowych.

W odpowiedzi Prezydent Rolle wyjaśnia, że sprawy niniejsze wyszły z Komisji dla Zakładów przemysłowych — zamknięcie rachunkowe zostało przez Komisję Kontrolującą uwzględnione — nie widzi zatem potrzeby spraw tych odsyłać do Komisji dla zakładów przemysłowych.

Po przemówieniu rm. Dr. Rosenzweiga, Dr. Krzetuskiego, Inż. Nitscha, Prezyd. Rolle przerwał posiedzenie Rady m. dla omówienia tych spraw przez Przewodniczących Klubów radzieckich.

Po przerwie Prezyd. Rolle oświadczył wynik odbytej konferencji, na której postanowiono sprawę zamknięcia rachunkowego Elektrowni m. za czas od 1/IV 1927 do 31/VIII 1928 odroczyć do czasu ukończenia dochodzeń w Elektr. m. — Nad sprawą zakupna kotłów parowych będzie toczona dyskusja.

Kredyt dodatkowy na zakupno 2 nowych kotłów parowych.

Imieniem Prezydenta m. oraz Komisji dla Zakładów przemysłowych miejskich radca m. inż. Nitsch wnosi:

Rada miasta uchwali:

1) Rada miejska zatwierdza dodatkowy kredyt w kwocie 320.000 zł. na powiększenie powierzchni ogrzewalnej zamówionych uchwałą Rady miejskiej z dnia 11 lipca 1928 r. 2-ch kotłów z 500 m^2 na 625 m^2 każdego kotła i na podwyższenie ciśnienia 18 atmosfer na 28 atmosfer.

2) Rada miejska upoważnia p. Prezydenta miasta do powiększenia pożyczki zł. 1,250.000 — uchwalonej na posiedzeniu Rady miejskiej dnia 11 lipca 1928 r. o kwotę zł. 320,000 — czyli na łączną kwotę złotych 1,570.000.

W dyskusji nad powyższą sprawą rm. Puchałka i Dr. Rosenzweig oświadczyli się przeciw wnioskowi. Po wyjaśnieniu referenta inż. Nitscha i Prezydenta Rollego przystąpiono do głosowania.

Prezyd. Rolle powołał dla sprawdzenia głosów rm. Klemensiewicza i Dr. Merza. Za wnioskiem Prezydenta m. i Komisji dla zakł. przemysł. oświadczyło się 32 radców miejsk. Wniosek zatem został uchwalony.

Wybory Członków Rady Kasy i Komisji Kontrolującej Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Krakowa.

Imieniem Prezydenta miasta i Komisji Matki rm. Dr. Tilles przedkłada pod uchwałę nast. skład:

Rada Kasy:

1) Inż. Adelman Aleksander
2) Dr. Bobrowski Emil
3) Epstein Tadeusz
4) Dr. Gross Adolf
5) Holeksa Karol
6) Kluczka Teodor
7) Kosobudzki Piotr
8) Dr. Krzetuski Karol
9) Dr. Landau Ignacy
10) Dr. Landau Rafał
11) Dr. Merz Ludwik
12) Dr. Muczkowski Józef
13) Inż. Rolle Karol
14) Dr. Rosenzweig Józef
15) Rymar Stanisław
16) Schechter Samuel
17) Dr. Schneider Ludwik
18) Dr. Starzewski Tadeusz
19) Dr. Tilles Samuel
20) Inż. Turski Władysław
21) Ziffer Henryk

Z poza Rady:

22) Dr. Gertler Juljan
23) Giza Michał
24) Inż. Król Piotr
25) Szarski Adam
26) Wolny Jan

Komisja Kontrolująca:

1) Ehrenpreis Ignacy
2) Iglicki Stefan
3) Ostrowski Witołd
4) Pachoński Henryk
5) Schiff Henryk (L. Pr. 5673/29)

Wybory Członków Rady Kasy i Komisji Kontrolującej Podgórskiej Komunalnej Kasy Oszczędności.

Imieniem Prezydenta miasta i Komisji Matki rm. Dr. Tilles przedkłada pod uchwałę nast. skład:

Rada Kasy:

1) Bieleś Jan
2) Dr. Ferber Edward
3) Dr. Klimecki Stanisław
4) Dr. Lauer Ignacy
5) Dr. Oberlender Salomon
6) Stankiewicz Wojciech
7) Wasserberg Norbert

Z poza Rady:

8) Dr. Kropatsch Karol
9) Ks. Niemczyński Józef
10) Piekło Jakób
11) Stuhr Leopold
12) Tokar Jan

Komisja Kontrolująca:

1) Breuer Karol
2) Dr. Mazur
3) Onyszkiewicz Tadeusz

4) Dr. Rozmarynowicz
5) Seidenfrau Henoch (L. Pr. 5672/29)

W dyskusji nad wyborami do krakowskiej Kasy rm. Siemek sprzeciwił się wnioskowi, aby powoływano do Rady Kasy pp. inż. Króla i Wolnego, którzy są dyrektorami banku, korzystającego z kredytów Kasy.

Rm. Dr. Tilles wyjaśnia tę sprawę.

Rm. Marski wnosi, aby w miejsce rm. Dr. Oberlendera powołać do Kasy podg. rm. Dr. Emilewicza.

Prezydent Rolle oświadcza:

Zwrócono się do mnie, ażeby p. rm. Dr. Emilewicz był pomieszczony na liście kandydatów do Rady Kasy podgórskiej.

Sprzeciwiłem się temu, dając odpowiednie wyjaśnienia i uprzedziłem, że w razie, gdy kandydatura pana Dra Emilewicza się wyłoni, złożę publiczne w tej sprawie oświadczenie.

Otóż p. Dr. Emilewicz będąc członkiem dyrekcji i sprawiając czynności syndyka Kasy oszcz. w Podgórzu swem karygodnem zaniedbaniem spowodował to, że Kasa stanęła na krawędzi ruiny i dopiero niezwykłym wysiłkiem innych osób została uratowaną.

Ta okoliczność sprawia, że pan Dr. Emilewicz nie ma kwalifikacji do sprawowania urzędu członka Rady Kasy.

Po tem oświadczeniu wywiązała się ożywiona dyskusja, w której zabrał głos rm. Dr. Aronsohn, i Dr. Emilewicz, który protestując przeciw oświadczeniu Prezyd. Rollego zawiadamia, że odwoła się do Sądu honorowego Rady m.

Przystąpiono do głosowania:

Na skrutatorów powołuje Prezydent Rolle dla:

1) Kasy krakowskiej: rm. Klemensiewicza, Pachońskiego, Dr. Oberlendera;

2) Kasy podgórskiej: rm. Merza i Siemka.

Głosowanie odbyło się listami.

Obydwie listy przyjęto bez zmian.

Na wniosek rm. Dr. Klimeckiego następujące sprawy przyjęła Rada m. „en bloc“:

Nabycie w drodze wywłaszczenia realności od pp. Franciszka i Agaty Kwintów.

Wniosek Sekcji I.

Rada m. uchwali:

1) Na cele uregulowania ulicy Piaski (Glinianej) i Grzegórzeckiej nabyć drogą wywłaszczenia od pp. Franciszka i Agaty Kwintów realność lwh. 16 Dz. XIX, składającą się z parcel lkat. 30 o powierzchni 590 m. kw. i lkat. 233 o powierzchni 507 m. kw. czyli razem obszar 1097 m. kw.

2) Upoważnia się P. Prezydenta miasta do wdrożenia w powyższym celu stosownych kroków.

3) Koszta nabycia gruntów i wszelkie należytości z ich nabyciem połączone pokryć z Działu II. § 137 budżetu na rok 1929/30. (L. I. 1797/1929).

Nabycie cz. parceli od Dr. Eug. Kłosowskiego.

Wniosek Sekcji I.

Rada m. uchwali:

I. Nabyć od P. Dra Eugenjusza Kłosowskiego część parceli lkat. 127/5, objętej lwh. 294 ks. gr. gm. kat. Kraków-Dębniki, oznaczoną kolorem zielonym na planie Budownictwa miejskiego z dnia 22 kwietnia 1929 roku o powierzchni około 7·74 metrów kwadratowych za cenę po 20 (dwadzieścia) złotych za jeden metr kwadr. pod następującymi warunkami:

1. Cena kupna wypłacona będzie przy podpisaniu kontraktu.

2. P. Kłosowski odstępuje grunt powyższy w stanie wolnym od długów i ciężarów.

3. Koszta kontraktu, planów, intabulacji, oraz ewent. stempli i należytości od przeniesienia własności, ponosi Gmina m. Krakowa.

II. Powyższy grunt nabywa Gmina na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. Nr. 42, poz. 372, dz. u. Rz. P. na cele rozbudowy miasta a w szczególności pod regulację i urządzenie ulicy Tynieckiej.

III. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta miasta, względnie jego zastępcy, pp. radców m. J. Marskiego i Dra L. Merza, a w razie przeszkody Dra A. Müllera i Z. Siemka, względnie innych, upoważnionych wogóle do podpisywania kontraktów. (L. I. 1926/1929).

Plan zabudowania części obszaru gruntów, leżących między ul. Słoneczną a przedłużeniem ul. Wolskiej.

Wniosek Sekcji I.

Rada m. uchwali:

Odnośnie do uchwały Sekcji I. Rady miasta z dnia 7 maja 1928 do L. protokołu Nr. VII/28 do L. 608/28 Bb, planu regulacyjnego Bud. m. B z dnia 9/III. 1928 i komisji z dnia 17/IX. 1928 do L. 3943/I/928 i po myśli art. 29 prawa budowlanego z dnia 16/II. 1928 roku, Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202 uchwala się plan zabudowania części obszaru gruntów leżących między ul. Słoneczną, drugą przecznicą ul. Słonecznej, przedłużeniem ul. Wolskiej i ulicą projektową wzdłuż wschodniej granicy gruntu Konwentu P. P. Norbertanek i na wschodniej części parceli miejskiej lk. 2019/I. (błonia) w dz. XII. według projektu Budownictwa m. Oddział B z dnia 17/V. 1929 roku.

W szczególności uchwala się:

1) Otwarcie przedłużenia ulicy stanowiącej drugą przecznicę ulicy Słonecznej oznaczonej liczbą rzymską „II“ z linjami regulacyjnemi oznaczonemi na powyższym planie kolorem czerwonym i głoskami: D-c_4-d_4 od północy, zaś głoskami c-g_4 od południa.

2) Otwarcie ulicy stanowiącej 3-cią przecznicę ulicy Słonecznej oznaczonej liczbą rzymską „III“ wzdłuż granicy między parcelą lk. 1552, a parcelą miejską lk. 2018 (błonia) z linjami regulacyjnemi oznaczonemi głoskami: F-o_4 od strony północnej, zaś głoskami: E-p_4-x_2 od strony południowej, oraz linją budowlaną F'-O'$_4$ po stronie północnej.

3) Linję regulacyjną południowej strony przedłużenia ulicy Wolskiej przez błonia miejskie oznaczoną na planie j. w. głoskami: H-J z linją zabudowania H'-J'.

4) Linję regulacyjną po wschodniej stronie ulicy zaprojektowanej na parcelach miejskich lk. 2019/I. i 2018

Dz. XII, oznaczoną na powyższym planie głoskami: F-G-H, oraz linją zabudowania F'-G'-H'.

5) Dla bloku powstać mającego między ulicami „II“ i „III“ oraz między ulicą „II“ a ul. Salwatorską uchwala się sposób zabudowania zwarty z tylnią linją budowlaną, na planie zaznaczoną, zaś dla bloku między ulicą „III“ a przedłużeniem ul. Wolskiej — zabudowania willowe bez budynków oficynowych.

6) Zatwierdza się parcele Nr. V—VII, VII—VIII, XII—XIII z tem, że formę parceli Nr. XII, XIII i VII petent uzupełni przez dokupno do tego potrzebnych gruntów gminnych.

7) Rada miejska przyjmuje do wiadomości oświadczenie złożone do protokołu w dniu 17/V. 1929 r. przez właściciela parcel lk. 1552 i 1553 dz. XII. Inż. Franciszka Drobniaka, że pokryje koszta pierwszego urządzenia ulicy „II“ oraz przypadające na niego koszta pierwszego urządzenia ulicy „III“ — zastrzegając:

a) sposób urządzenia ulic po myśli art. 172, 173 i 174 prawa budowlanego oznaczy komisja drogowo-kanałowa i gruntowa, działająca imieniem Rady m. z mocy upoważnienia z dnia 5/VII. 1928 do L. 4660/28 I.

b) Gmina m. Krakowa po myśli art. 66 prawa bud. obejmie ulicę oznaczoną liczbą „II“, skoro przynajmniej 1/3 część długości frontów tejże ulicy będzie zabudowaną — do tego czasu zaś utrzymanie tej ulicy obciążać będzie właściciela gruntu, względnie jego prawonabywców. Ulica będzie przekazana bezpłatnie i w stanie wolnym od długów i ciężarów hipotecznych.

8) Orzeczenie zatwierdzające częściową parcelację budowlaną gruntu Inż. Franciszka Drobniaka wyda Magistrat po uprawomocnieniu się planu zabudowania, po ogłoszeniu tegoż po myśli art. 35 prawa budowlanego oraz po zabezpieczeniu kosztów urządzenia ulic w punkcie 1) i 2) niniejszej uchwały wymienionych.

(L. Mgtu 1105/29 B. b.).

Zmiana kontraktu nabycia gruntu między Gminą m. Krakowa a p. Franciszkiem Kapałką na cele wodociągu m.

Wniosek Komisji dla Zakł. przem.

Rada m. uchwali:

Zatwierdza się kontrakt zamiany gruntów w Gminie Kraków-Zwierzyniec, zawarty między Gminą m. Krakowa a p. Franciszkiem Kapałką synem, na podstawie planu sytuacyjnego z daty Kraków, dnia 10 kwietnia 1926 r. doń dołączonego, a mianowicie:

1) Gmina m. Krakowa odstępuje na własność p. Franciszka Kapałki syna, ze swej realności lwh, 965 ks. grunt. gm. kat. Zwierzyniec Dz. XIII. w Krakowie, parcelę gruntową lk. 906/4 o powierzchni 421 m^2 czyli 117 s^2, p. Franciszek Kapałka syn, oddaje natomiast ze swej realności na własność Gminy m. Krakowa z lwh. 967 ks. gr. gm. kat. Zwierzyniec pgr. lk. 909/2 o pow. 210 m^2 czyli 58·4 s^2 i lk. 912/4 o pow. 102 m^2 czyli 28·3 s^2, zaś z lwh. 812 ks. gr. gm. kat. Zwierzyniec pgr. lk. 912/3 o pow. 109 m^2 czyli 30.3 s^2.

Następuje więc wzajemna zamiana parcel gruntowych o równym obszarze, równowartościowych bez żadnej dopłaty, oceniając ich wartość zamienną po cenie Zł. 10·— za 1 s^2.

2) Gmina m. Krakowa zobowiązuje się własnym kosztem przesunąć obecne oparkanienie, będące własnością p. Kapałki do nowych granic, zaś pgr. lk. 906/4 nawieść ziemią lub rumowiskiem do takiego poziomu na jakim są pgr. lk. 912/2, 912/1 i 909/1.

3) Gmina m. Krakowa zezwala p. Kapałce, względnie jego prawonabywcom na wolny przechód lub przejazd w jednem miejscu na przestrzeni 4. m. z ul. Ks. Józefa przez pgr. lk. 912/3 do parceli gruntowej lk. 912/2, jak również zezwoli w przyszłości na taki sam przechód i przejazd na przestrzeni 4 m. z ul. Ks. Józefa przez pgr. 912/4 i 909/2 do pgr. lk. 912/1 i 909/1, o ile te parcele grunt. staną się parcelami budowlanemi lub gdy przejdą na własność osób trzecich.

4) Gmina m. Krakowa nabywa powyższe parcele gruntowe przez zamianę, celem przeprowadzenia na pgr. lk. 912/3, 912/4 i 909/2 budowy II-go rurociągu tłocznego.

5) Koszta sporządzenia kotraktu, planów, legalizacji i intabulacji ponosi Gmina m. Krakowa z funduszu wodociągowego.

6) Rada miasta upoważnia Prezydenta miasta i 2-ch radnych miejskich pp. Inż. Franciszka Drobniaka i Józefa Marskiego, w zastępstwie któregokolwiek p. Władysława Lieblinga do podpisania kontraktu.

Na wniosek rm. Dr. Lauera sprawę zmiany przepisów wykonawczych do ustawy wodociągowej — odesłano do Komisji wodociągowej.

Odpowiedzi na interpelacje.

Sekretarz odczytał odpowiedź Prezydenta m. na interpelację rm. Dr. Krzetuskiego wniesioną na posiedzeniu Rady m. 23/V. 1929 r. w sprawie stanu ulic Czarnowiejskiej i Miechowskiej:

„Bud. m. B. do L. 1368/28/Bb. wykona definitywny projekt skanalizowania ulicy Czarnowiejskiej od Aleji Mickiewicza do ulicy Misjonarskiej i Miechowskiej. Tenże jednak projekt wiąże się z ukończeniem kanału zbiorowego Bastjon Nr. IX — Łokietka — Wrocławska — Świętokrzyska — Mazowiecka — Łęczycka — Wyspiańskiego — Józefitów — Szopena poprzez ul. Czarnowiejską — wschodnia granica Parku Jordana.

Część końcowa, t. j. Szopena — granica wschodnia Parku Jordana powinna się znaleść w programie robót kanałowych na rok budżetowy 1930/31. (Dom. Im. Piłsudskiego, Dom wycieczkowy).

Po skanalizowaniu ulicy Czarnowiejskiej przyjdzie kolej na uporządkowanie ulicy Czarnowiejskiej według profilu poprzecznego wielkomiejskiego.

Tymczasowo Magistrat w skutku petycji mieszkańców tejże ulicy z dnia 18/III. 1929 do L. 812/Bb. położył prowizoryczny krawężnik betonowy około Parku Krakowskiego i chodnik poprawiony z płyt betonowych, tak aby umożliwić mieszkańcom przejście wygodne“.

Sekretarz odczytał nast. odpowiedź Prezydenta miasta na interpelację Rm. Stączka i tow. w sprawie stanu ulicy Grzegórzeckiej:

„Chodzi o część ulicy Grzegórzeckiej między ulicą Okopy, a ul. Wandy.

Z gruntami potrzebnymi pod rozszerzenie tej części ulicy Grzegórzeckiej do 20 m. Prezydjum miasta sprawę załatwiło, chociaż nie była łatwa.

Projekt odwodnienia tej części ulicy jest gotowy do L. 1301/29/Bb. Koszt odwodnienia będzie wynosił około 15.000 zł. Program robót kanałowych uchwalony

przez Komisję drogowo-kanałową nie przewiduje funduszów na ten cel w budżecie 1929/30. Z tego powodu Magistrat pertraktuje bezpośrednio z właścicielami przyległych realności o fundusze dla zrealizowania tej sprawy tego roku — tembardziej, że Magistrat wykonuje kanał w ulicy Wandy i części Grzegórzeckiej do Firmy „Ada“ — i mógłby odrazu, nie przerywając robót wykonać odwodnienie ulicy Grzegórzeckiej aż do ul. Okopy.

Pertraktacje dają dodatnie rezultaty i Magistrat przedłoży wnioski Komisji drogowo-kanałowej, aby te roboty tego roku wykonać. Uporządkowanie ulicy według profilu wielkomiejskiego, tj. podniesienie krawężników, chodników i toru jezdnego we właściwem miejscu wśród uchwalonych przez Radę linij regulacyjnych, znajdzie swój wyraz w programie robót nawierzchniowych na rok budżetowy 1930/31“.

Sekretarz odczytał odpowiedź Prezydenta m. na interpelację rm. Stączka i tow. w sprawie braku kanalizacji w ul. Mazowieckiej:

„Brak kanalizacji w ul. Mazowieckiej uniemożliwia przeprowadzenie instalacji ustępów spłukiwanych w obu tych szkołach. Wydział IV. przesłał Budownictwu miejsk. Oddział B. wykaz szkół dotąd nie skanalizowanych ze względu na brak kanalizacji ulicznej w liczbie 10 szkół w dzielnicach przyłączonych, by przy ustalaniu programu budowy kanałów ulicznych brano pod uwagę przedewszystkiem te ulice, przy których są położone szkoły powszechne.

Odnośnie do wymienionych wyżej 2 szkół przy ul. Mazowieckiej plany przebudowy ustępów są już od kilku lat gotowe i skoro tylko kanalizacja w ulicy będzie przeprowadzona, przebuduje się zaraz ustępy.

Urządzenie boiska dla szkoły żeńskiej oraz podworca dla szkoły męskiej przy ulicy Mazowieckiej jest przewidziane programem robót, wykonać się mających przy tegorocznych robotach przedzimowych w szkołach miejskich.

Magistrat jeszcze przed dwoma miesiącami odniósł się w łączności z tą sprawą do Rady szkolnej o rozstrzygnięcie spornej sprawy przynależności ogrodu szkoły żeńskiej.

Naprawa parkanu została zarządzona przed 2 tygodniami. W tych dniach roboty będą przeprowadzone“.

Odpowiedzi powyższe przyjęła Rada miejska do wiadomości.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godz. 11 w nocy.

Posiedzenie Rady m. 222, w Kad. XVII, dnia 11 lipca 1929 r.

Obecni: *Przewodn. Prezyd.* inż. Karol Rolle
Wiceprez. m. Dr. Ludwik Schneider
„ „ Dr. Ignacy Landau
Sekretarz Rady m. Strasik Franciszek.
Radców miejskich obecnych **57**.
Początek posiedzenia o godzinie $6^1/_2$ popoł.

Przed porządkiem dziennym.

Urlopy radców m.

Rada m. udzieliła nast. radcom m. urlopów wypoczynkowych: Inż. Turskiemu 2 mieś., Dr. Tillesowi 4 tyg., Dr. Kostaneckiemu 4 tyg., Dr. Tomasikowi 4 tyg., Bielesiowi 4 tyg., Dr. Krzetuskiemu 6 tyg., Ign. Ehrenpreisowi 6 tyg., Inż. Peltzowi 6 tyg., Dr. Grossowi 6 tyg., Marskiemu 4 tyg., Wajdzie 6 tyg., Dr. Klimeckiemu 4 tyg., Kluczce 6 tyg., ks. Masnemu 6 tyg., Dr. Marjanowi Starzewskiemu 6 tyg., Stankiewiczowi 4 tyg., Oplustilowi 6 tyg.

Pisma.

Sekretarz odczytał dwa pisma Minist. Oświaty:

1) W sprawie budowy gimn. żeńskiego w Krakowie.

2) W sprawie budowy gmachu Akad. Górniczej w Krakowie.

Interpelacje.

Sekretarz odczytał nast. interpelacje:

1) rm. Pachońskiego w sprawie ataków prasy krak. na dyrektora Muzeum Narod. Dr. Koperę.

Interpelacja brzmi:

„W ostatnich dniach zaszedł w Krakowie fakt, który głęboko poruszył sfery kulturalne miasta. Na łamach jednego z pism krakowskich zaatakowano jednego z bardzo zasłużonych pracowników dla kultury i sztuki w naszem mieście, tj. p. Koperę, dyrektora Muzeum Narodowego. Znają w Krakowie ludzie aż nadto dobrze dyr. Koperę, który od tylu lat z prawdziwem ukochaniem sztuki i piękna pracuje w Muzeum Narodowem, to też głęboko odczuli napaść na tak poważnego pracownika. Pan Kopera jet urzędnikiem, kierownikiem instytucji miejskiej, tak poważnej i cenionej. Zapytujemy p. Prezydenta, który nieraz oświadczał, iż drogi mu jest honor i cześć każdego pracownika, co zamyśla uczynić w obronie szefa jednej z instytucyj miejskich“.

W odpowiedzi na powyższą interpelację Prezyd. Rolle wyjaśnia, że był szczerze zdumiony tonem artykułu jednego z miejscowych pism, atakującego dyrektora Koperę, bo przecież zasługuje on całkowicie na to, by zarzuty pod jego adresem traktować inaczej.

Prezydent Rolle oświadczył, że poczynił kroki, by ze strony Komitetu Muzeum Narod. przedstawiono enuncjację w tej sprawie, podkreślił dalej w słowach pełnych uznania zasługi dyr. Kopery około Muzeum Narod. i zaznaczył, że musi mu być dana pełna satysfakcja, po zbadaniu sprawy bez żadnego sentymentu.

Następnie Prez. Rolle przypomniał, że na gruncie Krakowa dzieją się w kołach artystycznych rzeczy, które nic dobrego nie wróżą. Prosił, aby zaniechano dyskusji nad tą sprawą, aż do ujawnienia opinji Komitetu Muzeum Narodowego.

Odpowiedź Prezyd. Rollego przyjęła Rada m. hucznemi oklaskami.

Porządek dzienny.

I. Zaciągnięcie pożyczki zł. 50.000 w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych.

Imieniem Sekcji II. i III. Wiceprezydent miasta Dr. Landau wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Upoważnia się p. Prezydenta m. do zaciągnięcia pożyczki w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie w wysokości 50.000 zł. na

możliwie najkorzystniejszych warunkach, na częściowe pokrycie kosztów połączonych z zakupnem rekwizytów dla Miejskiej Straży Pożarnej, a w szczególności samochodów pożarnych, przewidzianych budżetem na rok 1929/30 w wydatkach nadzwyczajnych Dz. XII. „Bezpieczeństwo publiczne" § 137 Straż Pożarna poz. b.

II. Do podpisania odnośnych dokumentów w związku z zaciągnąć się mającą pożyczką upoważnia się p. Prezydenta m., względnie jego zastępcę, oraz radców m. pp. Dra Adama Müllera i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich, Dra Karola Krzetuskiego i inż. Aleksandra Adelmana. (Lprez. 2266/29)

Uchwalono.

II. Udzielenie gwarancji Gminy m. Krakowa dla pożyczki dolarów 75.000 — zaciągnąć się mającej przez Kamieniołomy Miast Małopol. Ska z ogr. odpow.

Imieniem Sekcji II. i III. radca m. Dra Oberlender wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. W miejsce poręki, jaką gmina miasta Krakowa udzieliła Kamieniołomom Miast Małopolski Spółce z ogran. odpow. dla pożyczki dol. 50.000 — zaciągniętej w Miejskiej Kasie Oszczędności we Lwowie, która to pożyczka została przez Kamieniołomy w całości spłaconą, Gmina miasta Krakowa łącznie z Gminą miasta Lwowa i Gminą miasta Tarnowa, jako solidarni współręczyciele, obejmuje porękę dla pożyczki dol. 75.000 (siedmdziesiąt pięś tysięcy dolarów) wraz z wszelkiemi przynależnościami i innemi kosztami, którą zaciągnąć mają Kamieniołomy Miast Małopolski, Ska. z ogr. odpow. w Krakowie w Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Krakowa. Zaciągnąć się mająca pożyczka służyć ma w wysokości zł. 500.000 na powiększenie funduszu obrotowego, a w wysokości zł. 200.000 na zapłatę ceny kupna gruntów i dzierżaw na górze w Żar w Kluczkowcach pod Czorsztynem od gminy Nowego Sącza.

II. Gmina m. Krakowa łącznie z Gminą m. Lwowa i Gminą m. Tarnowa podpisze wszystkie potrzebne weksle i dokumenty.

III. Odsetki i wogóle wszelkie koszta połączone z niniejszą transakcją będą pokrywane z własnych funduszów Kamieniołomów Miast Małopolski Ski z ogr. odpow,. które w tym celu wystawią Gminie m. Krakowa stosowną deklarację na zabezpieczenie wszystkich praw Gminy m. Krakowa z tytułu udzielonej poręki wyniknąć mogących.

IV. Niniejsza poręka Gminy m. Krakowa trwa tak długo, jak długo trwa poręka Gminy m. Lwowa.

V. Do podpisania odnośnych dokumentów związanych z niniejszą poręką upoważnia się p. Prezydenta miasta, względnie jego zastępcę, oraz radców m. pp. Zygmunta Siemka i Dra Adama Müllera, a wrazie przeszkody któregokolwiek z nich, radców m. pp. inż. Franciszka Drobniaka i inż. Aleksandra Adelmana.

(Lprez. 7456/29).

Uchwalono z poprawką rm. Rymara, że zaciągnąć się mająca pożyczka ma być w połowie przeprowadzona w krakowskiej a w połowie w lwowskiej komunalnej Kasie oszczędności.

III. Upoważnienie dla Sekcyj i Komisyj do załatwiania spraw imieniem Rady m. w czasie ferji wakacyjnych.

Imieniem Prezydenta m. Wiceprezydent Dr. Landau wnosi:

Rada miasta uchwali:

„Na podstawie § 82. statutu Rada miasta przekazuje do załatwienia połączonym Sekcjom i Komisjom niecierpiące zwłoki sprawy i czynności, zastrzeżone Radzie, a należne do własnego zakresu działania gminy, na czas tegorocznych feryj letnich, tj. do pierwszego posiedzenia Rady we wrześniu br. z tem, że na każde takie posiedzenie w czasie feryj zapraszać należy wszystkich radców miejskich bawiących w Krakowie".

Uchwalono. (Lprez. 5644/29).

IV. Zaciągnięcie pożyczki 500.000 zł. w komunalnej Kasie Oszcz. m. Krakowa na budowę domu m. przy ul. Grzegórzeckiej.

Imieniem Prezydenta oraz Sekcji II. i III. Wicepr. m. Dr. Ign. Landau wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Upoważnia się pana Prezydenta m. do zaciągnięcia w Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Krakowa pożyczki w kwocie 500.000 złotych, względnie równowartości w dolarach, na budowę domu mieszkalnego miejskiego przy ulicy Grzegórzeckiej.

II. Pożyczka zostanie zaciągniętą na warunkach podać się mających przez Kasę Oszczędności miasta Krakowa, a zabezpieczoną zostanie na hipotece budującej się realności.

III. Do podpisania odnośnych dokumentów upoważnia się p. Prezydenta m., względnie jego zastępcę, oraz radców miejskich pp. Dra Adama Müllera i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich pp. inż. Franciszka Drobniaka i inż. Aleksandra Adelmana. (Lprez. 6786/29).

Uchwalono.

V. Przystąpienie Gm. m. Krakowa do Ski drog. Kraków—Wola Justowska.

Imieniem Sekcji II. i III. Inż. Adelman wnosi:

Rada miejska uchwali:

I. W związku z uchwałą Rady miejskiej z dnia 23 maja 1929 w sprawie przystąpienia Gminy miasta Krakowa do spółki drogowej dla naprawy i utrzymania drogi Kraków—Wola Justowska, upoważnia się pana Prezydenta miasta do zaciągnięcia w jednej z instytucyj finansowych pożyczki w kwocie 85.000 zł. na pokrycie udziału Gminy miasta Krakowa w tejże Spółce, wynoszącego 63⁰ o.

II. W razie zaciągnięcia pożyczki przez wyżej wspomnianą spółkę drogową na pokrycie wszystkich kosztów naprawy i utrzymania drogi Kraków—Wola Justowska upoważnia się pana Prezydenta miasta do przyjęcia gwarancji za powyższe zobowiązania Spółki do wysokości 130.000 zł. z tem, że gwarancje te przejmą solidarnie powiat krakowski i gmina Wola Justowska. W tym wypadku traci ważność upoważnienie wynikające z ustępu I.

Do podpisania odnośnych dokumentów upoważnia się p. Prezydenta miasta, względnie jego zastępcę, oraz radców miejskich pp. Dra Adama Müllera i inż. Jana Pelca, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich Zygmunta Siemka i inż. Aleksandra Adelmana.

Uchwalono. (Lprez. 7112/29).

VI. Wybór delegata Rady m. do Rady opieki społecznej.

Imieniem Prezydenta miasta rm. Dr. Rafał Landau wnosi:

Rada miasta uchwali:

Zgodnie z postanowieniem, zawartem w punkcie 2 art. 2 ustawy z dnia 18/II. 1925 o Radzie Opieki Społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 171), Rada miasta wybiera Wiceprezydenta miasta Dr. Ludwika Schneidra, jako przedstawiciela Rady miejskiej do Rady Opieki Społecznej na okres 3-letni. (L. 16208/29/VI).

Uchwalono.

VII. Sprawa opiekunów społecznych, instrukcja i podział na obwody.

Imieniem Sekcji VI. rm. Dr. Rafał Landau wnosi:

Rada miasta uchwali:

W wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 267 o opiekunach społecznych i o komisjach opieki społecznej:

I. dzieli się terytorjum miasta Krakowa na 22 okręgów, odpowiadających 22 dzielnicom z tem, że do okręgu II. obok dzielnicy II. Wawel będzie należeć część Dz. I. Śródmieście, ograniczona od Wawelu ulicami św. Gertrudy, Dominikańską, pl. Dominikańskim, pl. WW. Świętych, ul. Franciszkańską i ul. Straszewskiego.

II. upoważnia się Sekcję VI. Rady miasta do załatwienia w imieniu Rady miasta następujących spraw:

1) zatwierdzenia instrukcji dla opiekunów społecznych (Art. 7 Rozp. Prez. Rzeczyp. z 6/III. 1928 Dz. U. Nr. 29 poz. 267),

2) podziału okręgów na obwody — według następujących zasad: Granice obwodów biec muszą środkiem ulic. Obwód tworzyć ma w Dz. od I. do VIII. przestrzeń zamieszkałą mniej więcej przez 5.000 osób, w Dz. IX. do XXII. przez 3.000 osób.

Podział okręgów opiekuńczych na obwody stanowić będzie integralną część instrukcji.

3) Wyboru opiekunów społecznych i ich zastępców po jednym dla każdego obwodu.

(L. 13385/29/VI).

W dyskusji rm. ks. Masny zapytuje, jak daleko posuniętą jest sprawa nabycia zamku w Piaskowej Skale na pomieszczenie starców, wzgl. o ileby sprawa ta okazała się nierealną, domaga się od Prezydjum miasta by wyszukało inny objekt na pomieszczenie starców.

Rm. Pachoński omawia sprawę szerzącego się w mieście żebractwa.

Rm. Dr. Zarzycki zgłasza 3 wnioski:

1) wniosek na odesłanie sprawy do Sekcji VI. z poleceniem, aby ta sekcja łącznie z sekcją I. i III. wzięła pod rozwagę, czy nie należy zmniejszyć proponowanej liczby obwodów opiekuńczych, a temsamem opiekunów społecznych,

2) aby czynności przekazane Rozp. Prez. z 8/III. 1928 opiece społecznej były wykonywane przez S. I., III. i VI. łącznie.

3) aby połączone sekcje zastanowiły się nad wyborem reprezentantów opiekunów społecznych do komisji opieki społecznej.

Po krótkich wyjaśnieniach udzielonych przez Prez. Rollego i rm. Dr. Rafała Landaua trzy poprawki rm. Dr. Zarzyckiego odrzucono, natomiast wnioski Sekcji VI. uchwalono.

Na wniosek rm. Dr Klimeckiego następujące sprawy uchwaliła Rada m. „en bloc“:

Kupno parcel w Dz. VIII na cele Elektrowni miejsk.

Wniosek Komisji dla zakładów przem.

Rada m. uchwali:

1) Zakupić parcelę lwh. 731/1 i 731/2 ks. gr. gm. kat. Kraków VIII.. o obszarze łącznym 225 sążni^2 (810 m^2), położonej przy rogu ul. św. Wawrzyńca i ul. Dajwór, za kwotę dol. 41·— za sążeń^2, czyli za łączną kwotę dot. 9.225·— od Dr. Zimmermana jako pełnomocnika wszystkich współwłaścicieli.

Należytość pokryta będzie z bieżących dochodów Elektrowni.

2) Upoważnia się Pana Prezydenta miasta oraz PP. radców Inż. Kleinberga i Migdzińskiego do zawarcia i podpisania umowy.

Uchwalono.

Inwestycje budowlane w Elektrowni m. oraz zaciągnięcie pożyczki zł. 360.000.

Wniosek Komisji dla Zakładów przemysł.

Rada m. uchwali:

1) Przeprowadzić: Nadbudowę II. piętra części budynku administracyjnego, celem pomieszczenia biur w uzyskanych przez nadbudowę 8 pokojach kosztem zł. 73.000.

2) Budowę budynku dla oddziału sieci elektrycznej o zabudowanej powierzchni 500 m^2, kosztem zł. 185.000.

3) Budowę garażu automobilowego na pomieszczenie aut ciężarowych i drabin automobilowych o zabud. powierzchni 204 m^2, kosztem zł. 62.000.

4) Wykonać parkan żelbetonowy, celem zamknięcia gruntów Elektrowni miejskiej od strony nowo otwartej ul. Bulwarowej ok. 250 mb., kosztem 40.000.

5) Upoważnia się Pana Prezydenta miasta do zaciągnięcia pożyczki długoterminowej, względnie krótkoterminowej z prawem zamiany na długoterminową, celem wykonania powyższych robót budowlanych, w wysokości takiej, żeby można uzyskać kwotę zł. 360.000.

Zatwierdzenie oferty na budowę kotłowni i szopy na aparat dezynfekcyjny w domu noclegowym przy ul. Nadwiślańskiej.

Wniosek Sekcji I.

Rada m. uchwali:

Na wykonanie adaptacji, dobudowy kotłowni i szopy

na aparat dezynfekcyjny powietrzny w domu noclegowym przy ulicy Nadwiślańskiej w Dz. XXII zatwierdza się ofertę Nr. 4 P. Inż. Rittermanna opiewającą na 12.526·37 zł. z tem, że przedsiębiorca obniży cenę do oferty najniższej opiewającej na 11.941·50 zł.

Wydatek znajdzie pokrycie z Dz. VIII wydatki nadzwyczajne § 168 a. c. d. budżetu miejsk. 1929/30. (L: 4777/29 Ba)

Wywłaszczenie gruntów na cele uregulowania ulicy Wileńskiej.

Wniosek Sekcji I.

Rada m. uchwali:

1) Grunty potrzebne na cele uregulowania ulicy Wileńskiej nabyć drogą wywłaszczenia.

2) Upoważnia się P. Prezydenta m. do poczynienia w tym kierunku odpowiednich kroków.

3) Wydatek połączony z nabyciem gruntów drogą wywłaszczenia pokryć z Działu II § 137 „Wydatki nadzwyczajne". (L: 3023/29 I.)

Uzupełnienie uchwały Rady m. z dnia 25. X. 1928 r. odnośnie do prawa zabudowy dla Stow. „Dom modlitwy i Jedność Izraela Kraków-Dębniki".

Wniosek Sekcji I.

Rada m. uchwali:

Uzupełnia się uchwałę Rady miejskiej z dnia 25 października 1928 r. w sprawie prawa zabudowy dla Stowarzyszenia „Dom modlitwy i Jedność Izraela Kraków-Dębniki", następującem postanowieniem:

Powyższe stowarzyszenie będzie miało prawo pierwszeństwa kupna gruntu objętego wspomnianem prawem zabudowy, a to przez cały czas trwania tego ostatniego prawa.

Cena tego gruntu będzie oznaczona przy zawarciu odnośnej umowy kupna-sprzedaży. (L: I. 4276/29)

Kredyt dodatkowy na budowę odwodnienia kościoła św. Anny.

Wniosek Sekcji skarbowej:

Rada miasta uchwali:

Przyznaje się na budowę odwodnienia kościoła św. Anny kredyt dodatkowy w wysokości 8.300 zł. w dziale VIII § 65 poz. i., budżetu na rok 1929/30 — przyczem zwrot kosztów rzeczywistych ponieść się mających przez Urząd Parafjalny św. Anny w Krakowie przypisuje się w dochodach dz. VI § 42 poz. k. (L. 1322/29 Bb.)

Kredyt dodatkowy na budowę części kanału w ulicy Parkowej.

Wniosek Sekcji II.

Rada m. uchwali:

Przyznaje się na budowę części kanału w ulicy Parkowej w dzielnicy XXII Podgórze kredyt dodatkowy w wysokości 12.500 zł. w dziale VIII. „Zdrowie publiczne" § 65, poz. e. budżet na rok 1929/30. (Budowa nowych kanałów).

Kredyty dodatkowe dla działu drogowego Budown. m.

Wniosek Sekcji II.

Rada m. uchwali:

Przyznaje się dla działu drogowego budżetu 1928/29 dodatkowy kredyt w łącznej kwocie zł. 546.700 a to:

1)	dla Dz. V. § 19 poz. b/1. Utrzymanie szos gminnych	104.500 zł.
2)	dla Dz. V. § 19 poz. b/2. Narzędzia	3.300 „
3)	dla Dz. V. § 19 poz. b/3. Koszty ruchu walców drogowych	41.000 „
4)	dla Dz. V. § 19 poz. c. Utrzymanie i budowa bruków i chodników .	296.000 „
5)	dla Dz. V. § 19 poz. d/1. Ubezpieczenie na wypadek bezrobocia . . .	6.000 „
6)	dla Dz. V. § 19 poz. e. Utrzymanie garaży i magazynów	3.700 „
7)	dla Dz. V. § 19 poz. f. Przybory rysunkowe	500 „
8)	dla Dz. V. § 20 poz. b. Utrzymanie mostów i poręczy	1.500 „
9)	dla Dz. V. § 148 poz. a. Uporządkowanie ulic dla zatrudnienia bezrobotnych	89.000 „
10)	dla Dz. V § 149 poz. b. Rekonstrukcja mostu w ulicy Barskiej	1.300 „
	Zgodnie złotych	546.700

(L. 90/29 Bb.)

Kredyty dodatkowe dla działu kanałowego Budown. m.

Wniosek Sekcji II.

Rada m. uchwali:

Przyznaje się dla działu kanałowego budżetu 1928/29 dodatkowy kredyt w kwocie 225.000 zł. a to:

1)	dla Dz. VIII § 68 poz. d. Budowa nowych kanałów	35.000 zł.
2)	dla Dz. VIII § 68 poz. e. Utrzymanie starych kanałów podwórzowych i ulicznych	13.500 „
3)	dla Dz. VIII § 68 poz. f. Utrzymanie kolektorów	21.000 „
4)	dla Dz. VIII § 68 poz. g. Utrzymanie i czyszczenie wodościeków ulicznych	21.000 „
5)	dla Dz. VIII § 68 poz. h. Połączenia uliczne	64.000 „
6)	dla Dz. VIII § 68 poz. j. Utrzymanie brzegów młynówki	10.600 „
7)	dla Dz. VIII § 68 poz. o/1. Przybory i materjały rysunkowe	700 „
8)	dla Dz. VIII § 172 poz. b. Wydatki nadzwyczajne. Budowa kanałów dla zatrudnienia bezrobotnych . . .	59.000 „
	Razem	225.000 zł.

(L. 1180/29 Bb.)

Kredyt dodatkowy na budowę kolektora wschodniego.

Wniosek Sekcji II.

Rada m. uchwali:

Przyznaje się w dziale: Wydatki nadzwy-

czajne Dział VIII § 164 poz. b. (Budowa kolektora wschodniego) kredyt dodatkowy w kwocie 80.325 zł. — wpłacone przez Dyrekcję Państwowego Monopolu spirytusowego do Działu VI § 42 poz. k. na dochód, jako preliminowany udział Państwowego Monopolu spirytusowego w kosztach budowy kolektora wschodniego.

(L. 949/29 Bb.)

Upoważnienie dla Prezydenta m. i Sekcji I. do nabywania, oraz pozbywania gruntów m.

Imieniem Sekcji I. i III. rm. Dr Aronsohn wnosi:
Rada m. uchwali:

Reasumuje się uchwały Rady miejskiej z dnia 12 marca 1923 r., 11 czerwca 1924 r. i 10 marca 1927 r. w sprawie upoważnienia P. Prezydenta miasta i Sekcji I. do nabywania i pozbywania gruntów, a natomiast uchwala się co następuje:

I. Na podstawie § 82 statutu miejskiego upoważnia Rada miejska:

A) P. Prezydenta miasta do nabywania i pozbywania gruntów:

a) nienadających się do samodzielnego zabudowania, a znajdujących się między linjami regulacyjnemi i innemi parcelami;

b) albo koniecznych dla regulacji i urządzenia ulic oraz placów;

c) albo potrzebnych dla wyrównania granic;

d) albo wreszcie w celu uzgodnienia stanu faktycznego ze stanem hipotecznym — w przypadkach:

1) jeżeli obszar nabywanego, lub pozbywanego gruntu nie przekracza 200 (dwustu) metrów kwadr., a wartość jednego metra kwadr. nie przenosi 25 (dwudziestu pięciu) złotych w złocie w myśl rozporządzenia Prezydenta Rz. z dnia 13 października 1927 r. Nr 88 poz. 790 dz. u. Rz. P.;

2) bez tego ograniczenia, gdy chodzi o nabycie dla Gminy m. Krakowa gruntu pod ulice i place bezpłatnie, albo też ze zastrzeżeniem potrącenia jego wartości z kosztów urządzenia tych ulic i placów.

B) Sekcję I. ekonomiczną do nabywania i pozbywania gruntów, wymienionych w punkcie A), w przypadkach:

1) jeżeli obszar nabywanego, lub pozbywanego gruntu nie przekracza 500 (pięciuset) metrów, a wartość jednego metra nie przenosi 50 (pięćdziesięciu) złotych w złocie w myśl powołanego rozporządzenia;

2) bez tego ograniczenia, gdy chodzi o nabycie gruntów pod ulice i place.

II. Wydatki, związane z powyższemi nabyciami nie mogą przekraczać kwot, przewidzianych w budżecie.

III. Powyższe upoważnienie P. Prezydenta miasta, względnie Sekcji, rozciąga się także na przypadki, kiedy Gmina m. Krakowa, w zamian za grunty nabywane na wyżej wymienione cele, odstępuje grunty gminne na te cele nieprzeznaczone.

IV. Jeżeli ze względu na większą wartość nabywanych, lub odstępowanych gruntów, wymagane jest zezwolenie władzy przełożonej w myśl obowiązujących przepisów, Rada miejska zastrzega sobie powzięcie dotyczącej uchwały.

V. Do podpisywania umów i dokumentów w powyższych sprawach upoważnia się obok P. Prezydenta miasta, względnie jego zastępcy, pp. radców m. Inż. Franciszka Drobniaka i Dra Józefa Muczkowskiego, a w razie przeszkody, Dra Stanisława Klimeckiego i Dra Ludwika Merza, względnie innych, upoważnionych wogóle do podpisywania kontraktów. (L. I. 3838/29.)

Zmiana częściowa uchwały Rady m. w sprawie sprzedaży gruntu Pawłowi Sempiakowi.

Imieniem Sekcji I. rm. Stączek wnosi:
Rada m. uchwali:

Zmienia się częściowo uchwałę Rady m. z dnia 1 marca 1929 w sprawie sprzedaży gruntu Pawłowi Sempiakowi w tym kierunku, że Gmina m. Krakowa sprzedaje wymienionemu nie część parceli gm. l. kat. 665/1 lwh. 1, Dz. XXI, lecz parcelę l. kat. 665/2 z lwh. 1, Dz. XXII, powiększoną kosztem parceli l. kat. 665/1 o 27 m. kw., pomniejszoną zaś na korzyść drogi l. kat. 2292 (ul. Krzywda) o 9 m. kw. o łącznej powierzchni 69 m. kw.

Reszta postanowień uchwały Rady m. z dnia 6 marca 1929 pozostaje niezmieniona.

(L. I. 2061/29.)

Ustalenie kosztów urządzenia ulic wzdłuż gruntów, odstąpionych Skarbowi Państwa.

Imieniem Sekcji I. rm. Inż. Adelman wnosi:
Rada m. uchwali:

Dla oznaczenia zaliczek, jakoteż następnie dla obliczenia rzeczywistych kosztów urządzenia ulic wzdłuż gruntów, które Gmina m. Krakowa odstąpiła Skarbowi Państa na podstawie kontraktów z dnia 13 grudnia 1922 (pod rozbudowę Uniwersytetu Jagiellońskiego), z dnia 21 grudnia 1925 r. na cele Akademji Górniczej i z dnia 23 lutego 1923 r. na cele Bibljoteki Jagiellońskiej — Rada miasta ustala cenę 1 m^2 gruntu gminnego, przypadającego pod powyżej wspomniane ulice, na 14 zł. (czternaście zł.) (L. 1722/29 B. b.)

Warunki rozsprzedaży gruntów po Dobrowolskim w Dz. XXII.

Imieniem Sekcji I. rm. Inż. Adelman wnosi:
Rada m. uchwali:

Zmienia się częściowo decyzję Komisarza Rządu z dnia 2 grudnia 1925 r. i uchwałę Rady m. z dnia 21 marca 1928 i uchwala się co następuje:

I. Parcele gminne, wchodzące w skład realności lwh. 1041 Dz. XXII, nabyte od firmy M. L. Dobrowolski, a oznaczone na planie sytuacyjnym Bud. m. B. z dnia 21 września 1928 liczbami od 1—33, sprzedać z wolnej ręki pod następującemi warunkami:

1) Sprzedaż następuje tylko na cele budowy domów mieszkalnych z wykluczeniem jakichkolwiek zakładów przemysłowych.

2) Parcele mają być zabudowane domami zwartemi najwyżej 3-piętrowemi w sposób uwidoczniony na planie sytuacyjnym Bud. m. z dnia 21 września 1928 r.

3) Ponieważ głównym motywem sprzedaży powyższych parcel jest spowodowanie budowy na nich domów w najbliższym czasie, przeto sprzedaż tych parcel ma nastąpić jedynie pod warunkiem, że budowa domu ma

być rozpoczęta najpóźniej do 2 lat od daty kontraktu. Gdyby kupujący, lub jego prawonastępcy, nie rozpoczęli budowy domu na parcelach, sprzedanych według planów, zatwierdzonych przez Magistrat, w ciągu 2 lat od dnia zawarcia kontraktu licząc — Gminie m. Krakowa przysługuje prawo odkupu tej parceli za zwrotem ceny kupna bez procentu, a nadto nabywający zapłaci Gminie kwotę 1000 złotych. Przez rozpoczęcie budowy należy rozumieć wykopanie fundamentów i zbudowanie przynajmniej piwnic. W razie rozpoczęcia, a nie ukończenia budowy domu, tj. nie uzyskania konsensu na zamieszkanie w ciągu 4-ch lat od dnia podpisania kontraktu, kupujący, względnie jego prawonastępcy, zapłacą Gminie m. Krakowa kwotę po 500 złotych za każdy rozpoczęty rok zwłoki.

4) Tak prawo odkupu, jak i zapłata powyższych kwot, ma być hipotecznie zabezpieczona.

5) Nabytych parcel nie wolno pozbywać aktem między żyjącymi aż do czasu uzyskania konsensu na zamieszkanie domu, na tejże parceli wybudowanego. Zakaz ten ma być zahipotekowany.

6) Koszta urządzenia ulic, tj. toru jezdnego, krawężników i kanalizacji, jakoteż koszta rur wodociągowych, gazowych, kabli elektrycznych w ulicy wzdłuż nabytych parcel, poniesie Gmina m. Krakowa. Natomiast nabywający poniosą koszta urządzenia chodników.

7) Cenę kupna poszczególnych parcel ustala się w następujący sposób:

1)	parcela	lp.	1	po	68	złotych	za	jeden	m.	kw.
2)	„	„	2	„	60	„	„	„	„	„
3)	„	„	3	„	60	„	„	„	„	„
4)	„	„	4	„	78	„	„	„	„	„
5)	„	„	5	„	41	„	„	„	„	„
6)	„	„	6	„	41	„	„	„	„	„
7)	„	„	7	„	41	„	„	„	„	„
8)	„	„	8	„	41	„	„	„	„	„
9)	„	„	9	„	68	„	„	„	„	„
10)	„	„	10	„	41	„	„	„	„	„
11)	„	„	11	„	41	„	„	„	„	„
12)	„	„	12	„	62	„	„	„	„	„
13)	„	„	13	„	41	„	„	„	„	„
14)	„	„	14	„	41	„	„	„	„	„
15)	„	„	15	„	41	„	„	„	„	„
16)	„	„	16	„	41	„	„	„	„	„
17)	„	„	17	„	68	„	„	„	„	„
18)	„	„	18	„	48	„	„	„	„	„
19)	„	„	19	„	48	„	„	„	„	„
20)	„	„	20	„	60	„	„	„	„	„
21)	„	„	21	„	60	„	„	„	„	„
22)	„	„	22	„	78	„	„	„	„	„
23)	„	„	26	„	62	„	„	„	„	„
24)	„	„	24	„	51	„	„	„	„	„
25)	„	„	25	„	41	„	„	„	„	„
26)	„	„	26	„	41	„	„	„	„	„
27)	„	„	27	„	48	„	„	„	„	„
28)	„	„	28	„	68	„	„	„	„	„
29)	„	„	29	„	62	„	„	„	„	„
30)	„	„	30	„	48	„	„	„	„	„
31)	„	„	31	„	48	„	„	„	„	„
32)	„	„	32	„	41	„	„	„	„	„
33)	„	„	33	„	54	„	„	„	„	„

8) Cena kupna ma być zapłacona gotówką w ciągu 8-miu dni, licząc od dnia następującego po dniu zawiadomienia o uchwale, zezwalającej na sprzedaż.

Kupujący poniesie wszelkie koszta, połączone z przeniesieniem własności, należytość skarbową i gminną, oraz koszta ekstabulacji odkupu.

II. Upoważnia się Sekcję I. Rady m. do sprzedaży powyższych parcel po ustalonej cenie.

III. Do podpisania kontraktów upoważnia się obok P. Prezydenta, względnie jego zastępcy, pp. radców m. Karola Breuera i Karola Łuczkę, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich, pp. radców m. Bielesia i Oplustila, względnie innych, uprawnionych wogóle do podpisywania kontraktów. (L. 5162/29/I.)

W dyskusji rm. Dr Emilewicz wnosi z uwagi na wygórowane ceny tychże gruntów, aby sprawę całą, jako należycie nie przygotowaną odesłać do Sekcji I.

Rm. Sławiński żąda zniesienia ograniczeń odnośnie do pozbywania parcel w razie niemożności budowy.

Rm. Pachoński zgłasza poprawki:

„zmienić ustęp 3) w tym kierunku, że:

a) budowa ma być rozpoczęta najpóźniej do 3 lat (zamiast 2);

b) w razie rozpoczęcia, a nie ukończenia budowy domu w ciągu 5 lat (zamiast 4)".

W głosowaniu wnioski rm. Dra Emilewicza i Sławińskiego odrzucono.

Wnioski Sekcji I. z poprawkami rm. Pachońskiego uchwalono.

Sprawa gruntu pod budowę kościoła w Płaszowie.

Imieniem Sekcji I. rm. Marski wnosi:

Rada miasta uchwali:

Zmienia się częściowo uchwałę Rady m. z dnia 1 marca 1929 r. w sprawie zarezerwowania gruntu pod budowę kościoła parafjalnego w Płaszowie w tym kierunku, że:

1) część parceli lkat. 538/4 lwh. 1. Dz. XXI., oznaczoną na planie sytuacyjnym Budown. m. B. z dnia 10 stycznia 1929 kolorem niebieskim i literami A-H-F-E-A o powierzchni 1 ha 43 a 85 m. kw., zarezerwowaną pod budowę kościoła parafjalnego i zabudowań plebańskich w Dz. Płaszów odda Gmina zaraz w dzierżenie nie Komitetowi budowy kościoła, lecz w myśl życzenia Książęco-Metropolitalnej Kurji w Krakowie — Zgromadzeniu Zakonnemu Księży Najśw. Serca Jezusa, które zobowiązało się jeszcze w bieżącym roku przystąpić własnemi funduszami do rozpoczęcia budowy dużej kaplicy, a w przyszłości kościoła i domu parafjalnego;

2) za uprzednią zgodą Kurji Książęco-Metropolitalnej zezwolić po wybudowaniu kościoła i domu mieszkalnego, i po wydaniu przez właściwą władzę kościelną,

a) dekretu prawnej erekcji parafji rzym. kat. w Dz. XXI z dokładnem oznaczeniem granic tejże parafji, oraz

b) dekretu, że utworzona w Dz. XXI parafja została inkorporowana po wieczne czasy do tejże kongregacji — przenieść hipotecznie własność powyższego gruntu na rzecz Zgromadzenia Zakonnego Księży Najśw. Serca Jezusa z tem, że wartość odstąpionego gruntu uważa się za dobrowolny datek Gminy na budowę kościoła parafjalnego i zabudowań plebańskich w Dz. XXI, i że w razie ewentualnej konkurencji Gmina m. Krakowa nie będzie już ponosiła żadnych opłat z tego tytułu. (L. 4582/29/I.)

W dyskusji nad tą sprawą przemawiał rm. Dr. Bobrowski za odesłaniem wniosków do Sekcji III. Za wnioskiem oświadczyli się radcy m. Kęsek, ks. Masny, Pachoński, ks. Kasprzyk, Rymar.

W głosowaniu wniosek rm. Dr Bobrowskiego upadł. Wnioski Sekcji I. uchwalono.

Odstąpienie p. prof. Dr. Julj. Nowakowi części parceli gm. w Dz. XV.

Imieniem Sekcji I. rm. Inż. Adelman wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. Odstąpić na własność p. prof. Dr. Juljanowi Nowakowi część parceli gminnej l. kat. 8/6 objętej lwh. 2 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. XV. Nowa Wieś do linji regulacyjnej ul. Wyspiańskiego o powierzchni około 163.98 metrów kwadr. pod następującemi warunkami:

1) Od powyższej powierzchni potrąci się obszar parceli l. kat. 39/9 Dz. XV., mierzącej 43·36 metr. kwadr., którą p. prof. Nowak odstąpi w zamian Gminie, a zawarty poprzednio kontrakt o grunt pod ulice Kazimierza W. z dnia 30 marca 1928 r. będzie do tego dostosowany.

2) Za resztę parceli l. kat. 8/6 dz. XV. dopłaci p. prof. Nowak po 45 (czterdzieści pięć) złotych za jeden metr kwadr., która to cena obejmuje także koszta urządzenia ulicy Wyspiańskiego wzdłuż tej ostatniej parceli.

3) Cenę kupna zapłaci p. prof. Nowak w 12 (dwunastu) równych ratach miesięcznych, z których pierwsza płatna będzie przy podpisaniu kotraktu. Od dłużnej reszty ceny płacić będzie p. prof. Nowak odsetki z góry po 10% (dziesięć od sta) rocznie razem z ratami kapitałowemi. Reszta ceny kupna ma być hipotecznie zabezpieczona.

Jako wartość wewnętrzna złotego przyjmuje się wartość złotego w złocie w myśl rozporz. Prezydenta Rz. z dnia 13 października 1927 Nr. 88. poz.890 dz. u. Rz. P.

4) Koszta kontraktu, planów, intabulacji, legalizacji, ekstabulacji, należytość przenośną i wogóle wszystkie koszta poniesie wyłącznie p. prof. Nowak.

II. Parcelę l. kat. 39/9 Dz. XV. nabywa Gmina na cele regulacji i urządzenia ul. Kazimierza W.

III. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok p. Prezydenta m., względnie jego zastępcy, pp. radców m. Inż. F. Drobniaka i Dr. St. Klimeckiego, a w razie przeszkody, J. Marskiego i Dra L. Merza, względnie innych, upoważnionych wogóle do podpisywania kontraktów. (L. I. 4147/29).

Uchwalono.

Przewodniczący Prez. Rolle, zawiadamia członków Rady m., że na dzisiejszem posiedzeniu Rady m. wpłynęła interpelacja rm. Stączka i tow. w sprawie rm. Aronsohna, który jako syndyk miejski, piastuje zarazem godność radcy m. — Z uwagi na to, że sprawa według statutu gm. m. Krakowa nie może być rozpatrywaną na jawnem posiedzeniu — zarządza posiedzenie tajne, na którem w wyczerpującem sprawozdaniu wyjaśnia bezpodstawność interpelacji — bowiem radca m. Dr. Aronsohn, piastując godność syndyka miejskiego — w niczem nie narusza swych praw i obowiązków radcy m. — Oświadczenie Prezyd. Rollego przyjęła Rada m. do wiadomości, poczem przewodniczący Prezyd. Rolle zamyka posiedzenie o godz. **10** w nocy.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i komisyj Rady miejskiej.

Dnia 9 lipca b. r. odbyło się pod przewodnictwem P. Wiceprezydenta Dra Ludwika Schneidra **posiedzenie Komisji dla Zakładów Przemysłowych,** na którem uchwalono wykupno gruntu wzdłuż drogi Kraków-Chełmek, budowę rurociągów w ul. Zamoyskiego, Czarnej, Skrzyneckiego, oraz załatwiono sprawy administracyjne.

Dnia 9 lipca b. r. odbyło się pod przewodnictwem P. Wiceprezydenta Dra Ignacego Landaua **posiedzenie Sekcji I. (ekonomicznej) Rady m ,** na którem uchwalono rozsprzedać z wolnej ręki pod budowę domów mieszkalnych 33 parcel gminnych, wchodzących w skład realności, nabytej swego czasu od F-y „M. L. Dobrowolski“ w Dz. XXII., ustalając warunki tej rozsprzedaży, w szczególności ceny za poszczególne parcele.

Nadto uchwaliła Sekcja wnioski Magistratu w sprawie odstąpienia Zgromadzeniu XX. Najśw. Serca Jezusa pod budowę kościoła parafjalnego i zabudowań plebańskich gruntu gminnego w Dz. XXI. Płaszów, już poprzednio na ten cel przez Gminę zarezerwowanego.

Dnia 10 lipca b. r. odbyło się pod przewodnictwem P. Wiceprezydenta Dra Ignacego Landaua **posiedzenie Komisji Przemysłowej Rady m.,** na którem załatwiono szereg spraw przemysłu koncesjonowanego, między innemi podania o koncesje na droguerje.

Dnia 11 lipca b. r. odbyło się pod przewodnictwem P. Wiceprezydenta Dra Ignacego Landaua **posiedzenie Sekcji Skarbowej i Prawniczej Rady m.,** na którem rozpatrzono sprawę udzielenia gwarancji Kamieniołomom Miast Małopolskich dla pożyczki, przeznaczonej na zakupno dalszych kamieniołomów, oraz sprawę pożyczki w celu uzupełnienia i powiększenia ilości rekwizytów Miejskiej Straży Pożarnej.

Dnia 16 lipca b. r. odbyło się pod przewodnictwem P. Wiceprezydenta Dra Ludwika Schneidra **posiedzenie Komisji Administracyjnej Rady m.,** na którem przyjęto do wiadomości zamknięcie rachunkowe funduszu administracyjnego Miejskiego Urzędu Poboru Opłat i Podatków Pośrednich, Rzeźni i Chłodni m., oraz M. Wyrobni Mydła za rok 1928/29. Nadto zatwierdzono

ofertę F-y „Lankosz“ na dostawę sukna na mundury dla straży i nadstraży M. Urzędu Poboru Opłat i Podatków Pośrednich.

—▬—

Dnia 30 lipca b. r. odbyło się pod przewodnictwem P. Prezydenta Senatora Inż. Karola Rollego **posiedzenie Sekcyj II. i III. Rady m.,** działających imieniem Rady m., na którem uchwalono zaciągnięcie pożyczki w wysokości 2 miljonów złotych. Pożyczka ta, objęta budżetem, ma służyć na pokrycie palących potrzeb inwestycyjnych miasta, jak budowa mostu, szkoły powszechnej, domu wycieczkowego, nadbudowa żłóbka miejskiego, uporządkowanie nawierzchni na Placu Nowym, budowa ustępów publicznych i in.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Odbito w drukarni Miejskiego Muzeum Przem. pod kier. St. Baranowskiego w Krakowie, Smoleńska 9.